

REŠETO

Podeljena letošnja občinska priznanja

Praznovanje občinskega praznika 26. marca v Dolenji vasi ● Dolenjevaška šola poimenovana po Cankarjevi brigadi ● Tri Plakete 26. marec, dve Urbanovi nagradi, petnajst Priznanj občine ● Podeljene Plakete Jelenov

Praznik naše občine 26. marec smo letos praznovali, tako kot vedno, v spomin na veliko partizansko zmago nad italijanskim okupatorjem v Jelenovem žlebu davnega zgodnjepomladanskega dne v letu 1943. Praznovali smo ga z vsem spoštovanjem, ponovno, kot vedno črpajoč iz borbenih izročil preteklosti moči za današnje spopade, današnje ustvarjalno delo.

V dneh okrog občinskega praznika je bila v Ribnici vrsta kulturnih in telesnokulturnih prireditvev. Kot vedno v okviru občinskega praznika je bila tudi tokrat skromna spominska slovesnost 25. marca v Makoši, na kraju tragedije enega od bataljonov devete brigade v letu 1944.

Slavnostna seja skupščine občine in občinskega odbora ZZB NOV ter vodstev družbenopoliti-

čnih organizacij je bila tokrat v DC 16 v Dolenji vasi. Za Dolenjo vas in dolenjevaško šolo in šolarje je bil to še posebej slavnosten dan, saj je bila podružnična celodnevna osnovna šola Dolenja vas poimenovana po 5. slovenski narodnoosvobodilni udarni brigadi Ivan Cankar. Sklep o poimenovanju je sprejela skupščina občine na slavnostni seji na predlog skupnosti borcev Cankarjeve brigade. Sklep in diploma o poimenovanju sta predstavnikom šole izročila predsednik skupščine France Lapajne in predstavnik skupnosti borcev Cankarjeve brigade general Lojze Hren, ki je v daljšem govoru tudi orisal junaško borbeno pot legendarne partizanske enote.

Sicer pa je o današnjem družbenopolitičnem in ekonomskem trenutku v občini ter o pomenu občinskega praznika spregovoril delegatom in gostom predsednik skupščine občine France Lapajne. Med drugim je o sedanjem gospodarskem stanju v občini tudi dejal:

(Dalje na 2. in 3. strani)

Naši častni občani

Občina Ribnica je doslej proglasila 16 častnih občanov, od tega so doslej štirje umrli, dvanajst pa jih več ali manj pogosto prihaja v Ribnico, če drugače ne ob občinskem prazniku.

Častna občana vseh slovenskih občin sta bila pokojna Josip Broz Tito in Edvard Kardelj. Pred letom 1974, ko je bil z novim občinskim statutom podrobneje opredeljen način evidentiranja in proglasanja častnih občanov, sta ta častna ribniška naziva dobila (približno v letih 1964—65) Matija Maležič-Ciril, naš prvoborec in organizator vstaje, ter Tone Kozlevčar, nepozabni Urban iz Ribniške, dolgoletni član Slovenskega okteta.

Po sprejetju novega občinskega statuta v letu 1974 sta bila ob občinskem prazniku v Ribnici leta 1975 za častna občana proglášena Filip Tekavec-Gašper, prvi komandir 1. ribniške partizanske čete (umrl pred tremi leti) in Alojz Andoljšek, gospodarstvenik in dolgoletni direktor Sukna Zapuže. Leto kasneje je postal častni Ribničan na slavnostni seji SO Ribnica v Sodražici Jože Ožbolt, general JLA in narodni heroj. Leta 1977 je bil v Dolenji vasi proglašen za

častnega občana Drago Košmrlj, novinar in zunanje-politični urednik in komentator, tri leta kasneje, v letu 1980, pa spet v Sodražici Ivan Fajdiga za zasluge v revoluciji in povojni izgradnji. Dr. Franja Bojc-Bidovec iz Ljubljane, rojakinja iz Nemške vasi, je bila proglašena za častno občanko na seji skupščine v Dolenji vasi leta 1981 za zasluge pri organizaciji partizanskega zdravstva (umrla pred dvema letoma). Ob 900-letnici Ribnice v letu 1982 je Ribnica dobila dva častna občana, prvoborca oz. organizatorja vstaje v naših krajih — Vinka Knola in Karla Mikuliča, v letu 1983 pa je bil na seji skupščine v Loškem potoku sprejet med častne občane rojak Alojz Kersnič iz Ljubljane za zasluge pri razvoju slovenskega bančništva. Arnaldo Giachini iz Arcevie, dolgoletni župan pobratene italijanske občine, je bil sprejet v družbo častnih občanov na seji skupščine ob občinskem prazniku v Dolenji vasi leta 1984, leto kasneje, 1985., pa je prejel diplomu častnega občana na seji skupščine v Ribnici France Vidervol iz Kamnika, rojak iz Dolenje vasi za zasluge v revoluciji in povojni izgradnji. Doslej zadnji častni občan je postal leta 1985 v Sodražici Tone Čuk iz Ljubljane za zasluge pri razvoju ribniškega gospodarstva. Ob letošnjem praznovanju občinskega praznika skupščina občine ni proglasila častnega občana.

Priznanja socialistične zveze in sindikata

Na proslavi ob letošnjem dnevu OF 27. aprila dne 24. aprila v Ribnici so bila podeljena letošnja srebrna Priznanja OF ter srebrni znaki zveze sindikata. Priznanja OF je prejelo osem posameznikov, eno društvo in ena skupnost, sindikalna srebrna priznanja pa ena osnovna organizacija in štirje posamezniki.

Priznanja Osvobodilne fronte so dobili: za življenjske jubileje in prispevek pri razvoju samoupravne socialistične družbe in še posebej delo v gasilstvu Jože Oswald iz Ribnice, Janko Debeljak iz Loškega potoka za družbeno politično delo, Viktor Oblak iz Ribnice za društveno delo, Alojz Češarek iz Ribnice za družbeno politično in društveno delo, Nevenka Drobnič iz Sodražice za družbeno politično aktivnost. Turistično društvo Grmada iz Ortneka je dobilo visoko priznanje ob tridesetletnici uspešnega delovanja, za zasluge pri razvoju kmetijstva v naših krajih pa Hlevska skupnost Pusti hrib Sv. Gregor.

Srebrni znak zveze sindikatov je prejela za uspešno delo osnovna sindikalna organizacija Pletenina delovna enota Sodražica, od posameznikov pa Mimi Bambič iz Inles DSSS Ribnica, Frančiška Dejak iz Inles TOZD Ribnica, Ivan Lakota iz Riko Ricomag in Alojz Lovšin iz Riko Rikostroj. Zlata sindikalna znaka sta letos prejela tudi sindikalna organizacija iz osnovne šole dr. A. Debeljak Loški potok in Rudolf Putrež iz ITPP Ribnica za dolgoletno ustvarjalno delo v sindikatu.

Proslava dneva OF in 1. maja v Ribnici je bila posvečena tudi krajevemu prazniku KS Ribnica 5. maju. Peti maj pomeni v Ribnici dvoje: na ta dan 1941. leta je bila v Ribnici ustanovljena prva organizacija OF, štiri leta kasneje, 5. maja 1945, pa je bila Ribnica osvobojena. Krajevna konferenca socialistične zveze je podelila ob tej priložnosti šest bronastih priznanj OF.

Častni občani pri županu — Kot vsako leto ob občinskem prazniku so se tudi letos slavnostne seje skupščine občine 26. marca udeležili med gosti tudi naši častni občani. Zjutraj, pred sejo, jih navadno sprejme predsednik skupščine, se pogovori z njimi, jih seznanja s trenutnim gospodarskim in drugim stanjem v občini, vedno tudi sprejme od njih kak nasvet. Na sliki s sprejema pri županu, od leve proti desni: Alojz Andoljšek, general Jože Ožbolt, Tone Kozlevčar, Tinka Ožbolt, Karel Mikulič, Tone Čuk, župan France Lapajne, Alojz Kersnič, Ivan Fajdiga in podpredsednik skupščine Janez Novak. Slikanje sta zamudila častna občana Arnaldo Giachini in Drago Košmrlj, ki sta sicer bila v Ribnici. (Foto Mohar)

je pozitivno tudi to, da je rok aktiviranja investicij relativno kratek in je v letu 1986 vrsta začelih investicij že dala rezultate, ki so se odrazili v visoki rasti proizvodnje in tudi dohodka. Naj našejem nekajnajpomembnejših investicij iz leta 1986, ki že dajejo poslovne rezultate: nove proizvodne linije v Suknu TOZD Jurjevica, posodobitev proizvodnje, nabavo nove sodobne proizvodne opreme za odpravljanje ozkih grl v Ribnici, posodobitev voznega parka in aktiviranje novih poslovnih in delovnih prostorov Eurotransa, itd...

Investicij v objekte družbenega standarda v letu 1986 nismo imeli, iz sredstev samopriskpeva smo izplačali le zadnje obveznosti iz preteklega leta za novo izgrajen vrtec v Sodražici in začeli smo pripravami za povečanje kapacitet vrtca v Ribnici. V nasprotju s tem pa so bile izvajane in zaključene velike investicijske naložbe v infrastrukturo. V prvi vrsti je treba omeniti zaključek del prve faze urejanja vodnega režima v občini, ki se je nanašal na ureditev vodnega režima Bistrice, Ribnice in Sajeveca. V letu 1986 smo tudi zaključili rekonstrukcijo nekaj cestnih odsekih v skladu s planom in to na območju krajevne skupnosti Sv. Gregor, Vel. Poljane, Ribnica in Loški potok. Uspešno so bili realizirani programi del za izboljšanje vodopreskrbe, začela pa so se tudi obsežnejša dela za ureditev kanalizacije.

Od prihodnjih investicij, ki so še v teku, pričakujemo največje rezultate od naložb INLES-a v proizvodne obrate v Dolenji vasi in RIKAv Loškem potoku in Ribnici. Glede na visoko rast proizvodnje in ob dejstvu, da je zaradi dokaj velike konjunktore na domačem trgu prišlo do zmanjšanja zalog, je bila rast ustvarjenega dohodka v naši občini v letu 1986 nekoliko nad republiškim povprečjem, saj je znašala 123%. S tem smo tudi obdržali svoje mesto v prvi polovici lestvice slovenskih občin po narodnem dohodku na prebivalca.

Kljub impresivnim podatkom o realnem povečanju industrijske proizvodnje in dohodka moramo vendar ugotoviti, da je povečanje v največji meri rezultat ekstenzivnega razvoja — povečanja števila zaposlenih in proizvodnih naprav ter seveda cen, manj pa kvalitativnih premikov v načinu proizvodnje, boljši organiziranosti dela in prestrukturiranja proizvodnje zaradi manjše porabe energije in surovin ter večje prilagojenosti potrebam domačega in zlasti tujega trga.

Delitev ustvarjenega dohodka ni bila usklajena z resolucijskimi opredelitvami, saj se je delež akumulacije v čistem dohodku zmanjšal zaradi izjemnega povečanja vseh drugih oblik porabe. Sredstva za skupno porabo so se (družbene dejavnosti) povečala za 174%, sredstva za splošno porabo za 154% in druga izločanja iz dohodka za več kot 200%. Vse te oblike porabe so presegle sredstva za reprodukcijo, ki so v tem letu znašala 5.666 milijonov dinarjev, ali 75% več kot v letu prej. Ob takem povečanju sredstev za skupno in splošno porabo nismo zabeležili bistvenega povečanja družbenega in kolektivnega standarda delovnih ljudi, saj so se sredstva v glavnem porabila za valorizacijo osebnih dohodkov zaposlenih v družbenih dejavnostih in upravnih organih. Tudi sredstva za osebne dohodke v gospodarstvu so s 142% povečanjem presegle rast dohodka, vendar pa je potrebno pri tem poudariti, da zaradi nadpovprečne rasti števila zaposlenih povprečni osebni dohodki naših delavcev ne presegajo republiškega povprečja, tako da znaša povprečni osebni dohodek v naši občini 119.000 dinarjev, ali 118% več kot v letu 1985.

Naslednja slabost, ki jo ne smemo in ne moremo spregledati je neenakomerna razvitost posameznih gospodarskih panog, pa tudi družbenega in kolektivnega standarda v občini. Medtem ko industrija pa tudi promet (bolje rečeno Eurotrans) sledi ali celo prehitava razvoj gospodarstva v republiki in to v vseh pogledih (kar pa ne pomeni, da dohitavamo tudi razvoj gospodarstva v razvitem svetu), imamo posamezne orga-

Trenutna splošna gospodarska in tudi politična situacija v naši družbi je taka, da ne dopušča nikakršne lagodnosti in utvar. Prav tako si tudi mi v Ribnici ne smemo domišljati, da slabosti v nacionalnem gospodarskem in političnem življenju lahko obidejo našo občino. Dejstvo, da je inflacija neukročena, da poraba presega materialne okvire in se še krepi, da je družbena lastnina ogrožena bolj, kakor kdarkoli, da se inštitucija dogovarjanja zelo težko uveljavlja, se v določenih oblikah bolj ali manj jasno kaže tudi v naši praksi. Kljub temu ali pa prav zato pa moramo ob tej priliki tudi jasno pokazati na nekatere dolgoročne in specifične tendence v ribniškem gospodarstvu ter posebej še na nekatere pozitivne premike v kazalcih uspešnosti poslovanja v letu 1986.

Predvsem moram poudariti nadaljevanje visoke, nadpovprečne stopnje rasti gospodarstva. Ta ekspanzija gospodarstva se kaže predvsem v rasti industrijske proizvodnje družbenega proizvoda, gospodarskih investicij, izvoza in števila zaposlenih.

Industrija, ki se predstavlja kot 2/3 celotnega družbenega proizvoda občine, je v letu 1986 povečala obseg proizvodnje za več kot 9%, kar je zlasti veliko, če upoštevamo povprečno stopnjo rasti industrijske proizvodnje republike in federacije v letu 1986 in pa dejstvo, da je naša industrija izkazovala nadpovprečno rast proizvodnje tudi v preteklih letih. Tako visoka rast industrijske proizvodnje je omogočila tudi to, da smo kljub še vedno visokemu in objektivno preveč ekstenzivnemu zaposlovanju (stopnja rasti števila zaposlenih v gospodarstvu tudi v letu 1986 znaša skoraj 6%) prvič v zadnjih letih pomembneje povečali produktivnost dela.

Vzporedno s proizvodnjo je rasel tudi izvoz, tako da je gospodarstvo občine Ribnica z nekaj več kot 3 600 zaposlenimi delavci v gospodarstvu ustvarilo na konvertibilnem trgu že več kot 14 milijonov dolarjev izvoza, celoten izvoz ribniškega gospodarstva pa je znašal v minulem letu celo 50 milijonov dolarjev. Ob tem pa moramo naglasiti tudi to, da se v strukturi izvoza iz leta v leto povečuje delež proizvodov višje stopnje obdelave.

Naj poudarim še to, da so vse proizvodne organizacije svoje proizvodne plane za leto 1986 uspešno realizirale, izvozni načrti pa so bili v posameznih organizacijah združenega dela precej različno izpolnjeni, čeprav smo v celoti izvozne načrte občine izpolnili.

V letu 1986 se je nadaljevala intenzivna aktivnost na področju proizvodnih in gospodarskih investicij, saj so naložbe znašale okoli 5 milijard dinarjev. Ob tem

Plakete 26. marec

Srečko Štupica iz Sodražice, rojen 1922, upokojenec in prvoborec, je prejel Plaketo 26. marec za zasluge v revoluciji in v povojnem delu v JLA, narodni zaščiti in sploh utrjevanju koncepta splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. S svojim prizadevnim delom je veliko prispeval k napredku gospodarstva v naši občini.

Ivan Francelj iz Sodražice, roj. 1930, računovodja v Inles TOZD Ribnica, je nosilec številnih javnih funkcij v organih skupščine (na prejšnji seji skupščine je bil izvoljen za predsednika zbora združenega dela, ker je dosedanji predsednici Bredi Oražem zaradi zaposlitve izven Inlesa potekel delegatski mandat), v občinskem komiteju, socialistični zvezi, v varovalni skupnosti ter na področju obrambnih priprav. Zaupana dela in naloge vedno opravlja pošteno in dosledno.

Alojz Škulj iz Dolnjih Podpoljan, roj. 1920, visokokvalificiran mizar v Inles Ribnica, ima izredne zasluge za razvoj krajevne skupnosti Velike Poljane. V delovni organizaciji je priljubljen in znan kot dolgoletni zavzet sindikalni delavec, pogosto odbornik in delegat. V krajevni skupnosti predseduje turističnemu društvu Grmada že trideset let, aktiven je v čebelarstvem društvu Vel. Lašče, uspešno dela v gasilskem društvu in lovski družini, pa tudi v organih krajevne skupnosti, v socialistični zvezi, po potrebi je ob koncu leta tudi poljanski dedek Mraz. Vsestranska aktivnost je zanj značilna, zato je tudi nadvse priljubljen tako med krajani kot v delovni organizaciji.

Urbanova nagrada

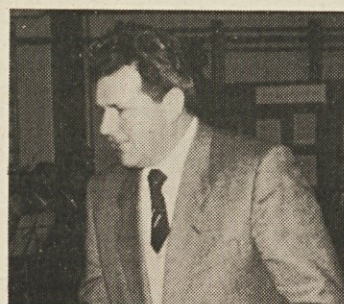
Letos sta bili podeljeni dve Urbanovi nagradi, prejeli pa sta ju dve kulturni skupini iz Sodražice in Ribnice. Oktet Donit iz Sodražice uspešno deluje že 11 let. Uveljavil se je že daleč preko občinskih meja, tesne stike pa ima tudi z našimi rojaki na Koroškem.

Pihalna godba Ribnica prispeva pomemben delež pri širjenju in poglobljanju glasbene kulture v občini, vključuje pa tako starejše kot mlajše ljubitelje glasbe. Brez godbe si sploh težko predstavljamo številne kulturne dejavnosti, proslave, prireditve, manifestacije v občini.

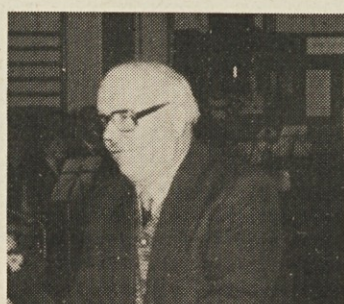
Naj ob tem še rečemo, da se godba že vrsto let ubada s težkim denarnim stanjem. Težave imajo s sredstvi za vadbo, za obleke, instrumente, sploh za vzgojo novih godbenikov, za svoj obstoj. Pred leti je bil v občini podpisan samoupravni sporazum o financiranju godbe (dinar, kasneje pet in nazadnje dvajset din mesečno od zaposlenega), žal pa so ga izpolnjevali le nekateri. Denarja ni bilo, godbeniki pa so se vedno čutili obvezne za številne nastope. Konec lanskega in v začetku tega leta je bilo dogovorjeno, da se vključi financiranje za redno delovanje godbe (nekaj milijonov, morda celo blizu 10) v program kulturne skupnosti. Zaradi tega je vodstvo godbe poslalo vsem podpisnikom sporazuma obvestilo, da stari sporazum ne velja več. Vprašanje je, če bo uspelo v kulturni skupnosti zagotavljati dovolj denarja za redno delovanje godbe, še bolj vprašljiva pa je obnova instrumentov. Brez tega tudi godbe ne more biti, in prav za ta del se bo treba v občini dogovoriti, zložiti dinarje in enkrat za vselej narediti našo godbo po opremljenosti kolikor toliko sodobno in sposobno pokazati se tudi izven občinskih meja. Naj bo letošnja Urbanova nagrada vsem godbenikom priznanje za njihovo nesebično in naporno delo, spodbuda za delo naprej in naša skupna obveznost, da ji pomagamo na trdne noge.

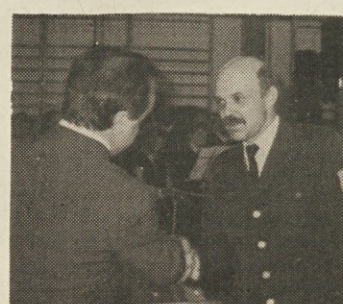
Srečko Štupica, Sodražica

Ivan Francelj, Sodražica

Alojz Škulj, Dolnje Podpoljane

Milan Tekavec, predsednik godbe na pihala, prejema Urbanovo nagrado v imenu godbenikov

nizacije in cele panoge kot trgovina, gostinstvo, kmetijstvo, kjer zaostajamo celo za dosežki v republiki.

Kljub vsem problemom in slabostim v naši občini pa moramo vendar ugotoviti, da so osnove za nadaljnji razvoj gospodarstva in družbenih odnosov zdrave. Hitreje in odločneje pa bomo morali izvajati nekatere naloge, ki smo jih napisali v naše danes že nekoliko pozabljene stabilizacijske programe, v srednjeročni plan razvoja občine ter v resolucijo o ekonomski politiki za leto 1987.

Te naloge pa so v bistvu naslednje:

- zmanjšati ekstenzivnost zaposlovanja in ekstenzivnost gospodarske rasti nasploh.
- dati največji poudarek izobraževanju (rednem in obdelu), znanju in naravnemu uvajanju sodobne tehnologije z razvojem informatike.
- optimalno pospeševati integracijske procese za prenos znanja in delovnih izkušenj ter s tem v zvezi premagati pojave zaprtosti, samozadovoljnosti in samozadostnosti.
- na področju infrastrukture in prostorskega urejanja dati največji

Priznanja občine

Podeljenih je bilo petnajst Priznanj občine, za ustvarjalno delo in delovne prispevke na posameznih področjih dejavnosti pa so jih prejeli:

Jože Mihelič iz Globeli, delavec v Donitu, za delovni prispevek v razvoju tozda, **Boris Zupančič iz Ljubljane**, za dosežke pri organizaciji in razvoju celodnevne šole v Loškem potoku, **Jože Mihelič iz Prigorice** za ustvarjalno delo na komunalnem in stanovanjskem področju v občini, **Boško Vladislavljavič iz Osijeka**, vodja prodajnega skladišča Inles v Slavonskem Brodu za razširitev Inlesove trgovske mreže, **Lado Peterlin iz Ribnice**, voznik reševalnega vozila v zdravstvenem domu v Ribnici za življenjski prispevek pri reševanju človeških življenj in skrbi za bolnika, **dr. Božidar Voljč iz Ribnice** za zasluge pri organizaciji zdravstva v občini, **Janez Pucelj iz Rib-**

nice, električar na Inlesu, za delovni prispevek pri razvoju delovne organizacije, **Zinka Benulič iz Jurjevice**, ravnateljica OŠ Sodražica za življenjsko delo na področju vzgoje in izobraževanja, **Marjan Tršar**, akademski slikar iz Ljubljane, za prispevek pri organizaciji lanskega I. festivala humorja, satire in karikature v Ribnici, **Štefan Horvat iz Ljubljane**, strokovni svetovalec območne vodne skupnosti Ljubljana — Sava, za zasluge pri razvoju in urejanju vodnega režima v Ribniški dolini, **Društvo za raziskovanje jam** iz Ribnice za tridesetletno delo pri raziskovanju kraškega podzemlja, **Tamburaška skupina Inles** iz Sodražice za dosežke na kulturnem področju, **Aktiv mladih združnikov pri KZ Ribnica** za zasluge pri razvoju kmetijstva pri nas, in za posebne zasluge pri razvoju gasilstva v občini **gasilski društvi Ribnica in Bukovica**.

Pozdrav pionirke Katje

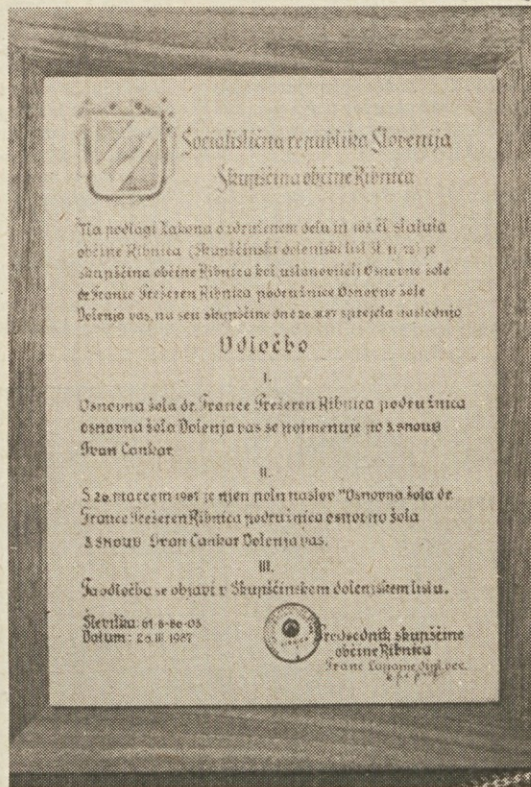
V posebno zadovoljstvo mi je, da vas lahko v imenu učencev in učiteljev celodnevne osnovne šole Dolenja vas pozdravim ob našem občinskem prazniku. Želim vam prijetno bivanje v Dolenji vasi ter vam iskreno čestitam ob prazniku.

Učenci naše podružnične celodnevne šole smo ponosni, da je naša šola tako tesno povezana s 26. marcem in bojem v Jelenovem žlebu. Naš pionirski odred že dolga letanaosi ime tega znamenitega kraja v pobočju Velike gore, znanega po eni najpomembnejših zmag partizanskega orožja nad italijanskim okupatorjem. Ime pionirskega odreda Jelenov žleb je bilo nam pionirjem vedno dragocen spomin na borbo naših narodov za svobodo in spodbuda za prizadevno učenje in s tem pravico na življenje. Se bolj ponosni pa bomo posej, ko bo naša šola poimenovana po eni izmed partizanskih brigad, ki so se borile v Jelenovem žlebu.

Obljubljamo, da se bomo še bolj prizadevno učili, osvajali vedno nova znanja in sposobnosti in se kar najbolje pripravljali na čase, ko se bomo ustvarjalno vključili v naša skupna prizadevanja za razvoj naše družbe. S svojim učenjem, znanjem, delom in ravnanjem želimo mi najmlajši postati vredni nasledniki naših odraslih vzornikov.

Lado Peterlin, Priznanje občine v pravih rokah

Vojaška svečana zaobljuba, ko vojaki postanejo pravi vojaki. Že več let se podobne svečanosti v Ribnici odvijajo pred spomenikom revolucije pri Merkatorju. Mnogi svojci vojakov prisostvujejo zaobljubi, pa tudi številni krajani za kratek čas postanejo, prisluhnejo, zaploskajo mladosti, ki se zaobljublja z vsemi sredstvi braniti domovino in svobodo. Na sliki — s svečane zaobljube v Ribnici v začetku aprila letos.

poudarek načrtnejši izrabi prostora in varovanju okolja.

Obrazložitev o podelitvi letošnjih priznanj in nagrad je v imenu žirije za priznanja in nagrade podal njen predsednik Stanko Rus. Podeljene so bile tri Plakete 26. marec, dve Urbanovi nagradi in petnajst Priznanj občine.

Iz nagovora predsednika KS Dolenja vas Janeza Henigmána

Na območju KS Dolenja vas, ki je do pred tridesetimi leti bilo samostojna občina, živi danes nekaj nad 1700 prebivalcev, kar predstavlja približno 15% občinskega prebivalstva. Nekoč močno kmetijsko območje ima tudi danes lepe možnosti za pomembnejši razvoj kmetijstva, čeprav se s to dejavnostjo kot edino ukvarja zelo malo prebivalcev, pa še to so predvsem starejši. Veliko pričakujemo za razvoj kmetijstva v našem delu Ribniške doline od ureditve vodnega režima v dolini, to je po zgraditvi akumulacijskega jezera in zajezitve v Prigorici. Da bomo lahko dejansko oplenitili naša zemljišča in spodbudili njihovo temeljitejšo izkoriščanje za pridobivanje

(Dalje na 4. strani)

26. MAREC - PRAZNIK OBČINE RIBNICA

hrane, bodo potrebni še nekateri drugi posegi, melioracije in kasneje komasacije.

Po oblikovanju sedanje krajevne skupnosti Dolenja vas je naše območje doseglo res lep razvoj, predvsem na komunalnem področju. Z rednim samopriskom in številnimi dodatnimi prispevki in prostovoljnimi delom občanov smo v dobrih desetih letih asfaltirali domala vse krajevne poti, zgrajen je bil vodovod v Grčaricah, urejena vodopreskrba predvsem v Dolenji vasi. Veliko smo dosegli pri ureditvi javne razsvetljave, v zadnjem letu pa ob izdatnih prispevkih občanov tudi pri razširitvi telefonskega omrežja z vključitvijo ATC s 300 priključki.

Mnogo je bilo doslej najrazličnejših akcij, katere so občani vedno sprejeli za svoje in bili pripravljeni za njihovo uresničitev tudi prispevati svoja sredstva in svoje delo. Omeniti velja npr. gradnjo in adaptacijo gasilskih domov v Dolenji vasi, Rakitnici, Lipovcu, Prigorici, lovci so

zgradili enega najlepših lovskih domov daleč naokrog, mnogi občani pa svoje prihranke in svoje delo vlagajo v izboljšanje svojih stanovanjskih razmer. V zadnjih petnajstih letih je bilo zgrajenih v krajevni skupnosti veliko novih stanovanjskih hiš, v Dolenji vasi pa sta bili organizirani dve novi soseski — Kostevec in Humeč.

Seveda pa so naša razmišljanja že uprta tudi v prihodnost, v čase šestega samopriskevka po juniju prihodnjega leta. Računati moramo na dokončanje naše največje gradnje — pokopališča, razmišljamo o ureditvi otroškega varstva, potrebe se kažejo na področju kanalizacije in sploh skrbi za čistejšo okolje, v Grčaricah je treba urediti trgovino, kmalu bomo morali iskati novo lokacijo za organizirano zasebno stanovanjsko gradnjo itd. Pomembna naloga krajevne skupnosti je tudi pri zagotavljanju delovnih mest. Radi bi uresničili dolgoletno željo krajanov po organiziranju manjše proizvodnega obrata, saj imamo od industrije v KS le Inlesov toz.

Med odlično organiziranimi društvenimi dejavnostmi je v naši občini gotovo na prvem mestu gasilstvo s svojo več kot stoletno tradicijo. Na tradiciji nekdanjega organiziranja in delovanja, ki je bilo posvečeno dvema glavnima ciljema — obrambi pred požarom in prebujanju in ohranjanju narodne zavednosti, deluje tudi današnja samoupravna gasilska organiziranost. Okrog deset odstotkov prebivalcev občine je vključenih v gasilska društva, teh pa je po krajevnih skupnostih kar 23. Okrog gasilske organizacije se v skoraj vseh krajih še najlažje združijo in organizirajo tudi interesi krajanov, predvsem pri urejanju prostorov za delovanje gasilstva in vseh drugih krajevnih dejavnikov. V zadnjih letih je po občini zraslo lepo število gasilskih domov, ki so v veliki meri sadovi prostovoljnega dela ter samopriskov občanov. V gasilskih domovih navadno dobijo primerno »domovanje« tudi krajevne družbenopolitične organizacije, uporabljamo jih za zbornice občanov in druga srečanja krajanov. Zadnja leta so se gasilska društva ob pomoči občinske gasilske zveze in združenega dela tudi tehnično dovolj dobro opremila.

Na sliki — eden številnih novih gasilskih domov v občini, dom najstarejšega gasilskega društva v Dolenji vasi. Graditi so ga pričeli pred petimi leti ob 110-letnici društva, letos poleti pa naj bi ga tudi uradno dokončali ob 115-letnici.

5. maj — krajevni praznik

22. marca je na predlog vseh družbeno političnih organizacij skupščina KS Ribnica sprejela sklep, da se 5. maj obeleži kot krajevni praznik Ribnice. Tega dne leta 1945 je bila osvobodena ribnica. Ob sodelovanju vseh subjektivnih sil na ta dan organiziramo proslavo in podeljujemo tudi priznanja najzaslužnejšim krajanom pri razvijanju samoupravnih socialističnih odnosov v krajevni skupnosti. To priznanje je lahko dodeljeno tudi organizacijam, skupnostim ali društvom. Krajevna organizacija SZDL je tudi letos zbirala predloge za priznanja in izmed vseh predlaganih so priznanja prejeli: Lovšin Jože — Breže, Šilc Anton — Žlebič, Kersnič Ivan — Dolenji Lazi, Lavrič Ludvik — Opekar-ska c., Oražem Alojz — Bukovica, Gobarsko društvo Ribnica.

Na ta dan je bil že večkrat organiziran pohod okrog okupirane Ribnice in menimo, da bi lahko postal tradicionalen.

Krajevna skupnost Ribnica

Novi samoupravni organi

V letu 1986 smo izvolili nove delegacije v naši krajevni skupnosti, decembra pa tudi nove samoupravne organe krajevne skupnosti. Izvoljeni so bili: Skupščina KS, Svet KS, Potrošniški svet, Poravnalni svet.

Skupščina je delegatsko sestavljena in je osrednji organ samoupravljanja. Sestavlja jo 61 delegatov. Predsednik skupščine je **Bavdek Milan**, njegov namestnik pa **prof. Debeljak Janez**.

Svet KS je izvršilni organ skupščine KS. Sestavlja ga 17 delegatov. Njegov predsednik je **ing. Umek Miha** iz Otavice, podpredsednik pa inž. **Petek Franc**.

Potrošniški svet skrbi za samoupravno organiziranost potrošnikov, sestavlja ga devet delegatov, njegov predsednik je **Troha Borut**, namestnik pa **Jamnik Dušan**.

Poravnalni svet skrbi za posredovanje pri sporazumnem reševanju sporov in za razvijanje dobrih odnosov med občani. Poravnalni svet kot samoupravno sodišče sestavljajo: predsednik, njegov namestnik in trije člani. V posameznem sporu poravnalni svet posreduje oziroma odloča v senatu treh članov. Predsednik poravnalnega sveta je dipl. iur. **Nosan Ferdinand**, na-

mestnik pa **Žindra Leopold**.

Za neposredno izvajanje nalog ter uspešno delo na posameznih področjih so bile imenovane tudi komisije in sicer: za planiranje in načrtovanje razvoja krajevne skupnosti, za finančno gospodarska vprašanja, za gospodarjenje s prostorom, urejanje naselja, prenavo naselij in varstvo naravnega okolja, vzgojo in varnost v prometu, zdravstveno in socialno varstvo, varstvo otrok, vzgojo in izobraževanje ter pomoč v družini, mobilizacijo, za kulturo in prosveto, telesno kulturo in rekreacijo, statutarno pravna vprašanja, za oblikovanje predlogov priznanj in odlikovanj, kadrovske, volilno.

Izvoljen je bil tudi **nov mestni svet**, za njegovega predsednika pa **Novosel Stefan** iz Ribnice, ter vsi vaški odbori.

V letu 1987 smo dobili tudi novo vodstvo **KK SZDL** ter **OO ZK**.

Predsednica krajevne organizacije **SZDL** je **Rus Angelca**. Sekretar osnovne organizacije **ZK Ribnica** za trg **V. Vlahovića** je **Gradič Ivan**, za osnovno organizacijo **ZK Ribnica** Prijatelj trg pa **Lavrič Dušan**. Predsednik krajevne organizacije **ZB NOV Ribnica** je **Škrabec Franc**.

Danica Polovič

Komunalna dela v KS

Tudi v letu 1986 je KS Ribnica nadaljevala s planiranimi deli na komunalnem in cestnem področju. Kljub težavam zaradi visoke inflacije in nenehnih podražitev gradbenih materialov in storitev je bilo zastavljeno delo uspešno opravljeno, seveda ob izdatni pomoči krajanov samih, **OZD** in pripadnikov **JLA**. Zaradi večje preglednosti načina financiranja in poteka investicij so te ločene in sicer so bile lani naslednje:

Prenova Grajske ulice v Ribnici

Prenova Grajske ulice se je začela že leta 1985 in bila v veliki meri tudi dokončana. Zaradi nekvadratne izvedbe asfaltne prevleke pa je bila pri izvajalcu del **CP Novo mesto** vložena reklamacija. Izvajalec je tako v letu 1986 ponovno položil asfaltno prevleko na svoje stroške, s tem pa je bila investicija zaključena.

Rekonstrukcija ceste Slatnik—Žlebič

Tudi ta investicija se je pričela že v letu 1985. V tem letu je bilo opravljenih tudi večina del, kot so kanalizacija, propusti, jaški in spodnji ustroj ceste, tako da je bilo potrebno v letu 1986 samo še položiti asfaltno prevleko, urediti mulde in bankine. Izvajalec teh del je bil **SCTiz Ljubljane**. Pri tej investiciji

je potrebno poudariti, da so večino del na spodnjem ustroju ceste in kanalizacije ter vrsto drugih manjših del opravili krajanji sami s prostovoljnimi delom, poleg tega da so prispevali tudi denar.

Elektrifikacija zasełka Selan

Zaselek Selan pod Sv. Ano je bil do lanskega leta edini zaselek na območju KS Ribnica, ki še ni imel elektrike. To investicijo je z dvema tretjinama finančnih sredstev pokrilo **ELEKTRO Kočevje**, preostalo tretjino pa je prispevala KS Ribnica.

Vsa dela pri poseku in razširitvi trase je opravil **GG Kočevje TOZD Velike Lašče**. Pri tej investiciji so sodelovali tudi pripadniki **JLA**, saj so opravili večino zemeljskih del, to je predvsem izkop jam za elektro drogeve. Toda zaradi zakasnitve z roki je moral kasneje zemeljska dela prevzeti **ZIDAR**

Krajevna skupnost Sodražica

1986: veliko za komunalije

Obračun dela krajevne skupnosti Sodražica za lansko leto je bil kar lep, saj so uspeli postoriti veliko stvari na komunalnem in še nekaterih drugih področjih.

Na žiro računu krajevne skupnosti Sodražica se je lansko leto zbralo nekaj nad 22,3 milijona dinarjev. Iz naslova krajevnega samopriskevka (0,8% od dwoodstotnega samopriskevka, s čimer razpolaga KS) se je nateklo nekaj nad 10,8 milijona din, po sporazumu za financiranje KS in iz občinskega proračuna za funkcionalne izdatke je KS prejela 4,37 milijona, od sisa za komunalno in cestno dejavnost so prejeli direktno na žiro račun 691.460 din, namensko zbrali in porabili za obnovo cerkve pri Novi Štifti (zvonik) so 3.092.540 din, skoraj 1,9 milijona din je ostalo od prejšnjega leta, skoro 1,5 milijona din pa so razni drugi prispevki — iz pokopališke dejavnosti, prispevki tozdov, kmetijske zemljiške skupnosti ipd.

Porabili so nekaj manj kot 20 milijonov din in sicer približno 5,5 milijona za funkcionalno dejavnost, vzdrževanje doma, pokopališko dejavnost ipd, za komunalno dejavnost (poleg drugih virov) pa so porabili dobrih 14 milijonov din.

Za komunalno dejavnost so na območju krajevne skupnosti v lanskem letu porabili bistveno več denarja, preko 100 milijonov din ali desetkrat več, kot je znašal redni samopriskevak. Prišteti je treba še velike zneske iz interesnih skupnosti, prispevke tozdov in dodatne prispevke občanov.

In kaj so v krajevni skupnosti lansko leto uredili ali pričeli urejati?

Vplačali so predjem za ureditev ceste na Sinovico iz sredstev KS (1,32 milijona din), za javno razsvetlavo so namenili 495.983 din, za asfaltiranje ceste Zavoda (proti Kovačiču) so pora-

bili nekaj nad 4,6 milijona (KS 1,93 milijona, Dom in Inles po 150 tisoč, vrednost materiala iz peskokopa Jelovec 800.000 in SIS za ceste Ribnica 1.588.540). Za ureditev muld v Jelovcu in ureditev dela ceste nad peskokopom so porabili 1.846.211 din (od tega KS 430.633, ostalo SIS za ceste), z denarjem cestnega sisa (nekaj nad 33 milijonov) je bila asfaltirana cesta proti Lipovšici, delna regulacija Bistrice in ureditev mostu pri Intiharju je stala preko pet milijonov din (območna vodna skupnost 4,3 milijona, KS nekaj nad 300 tisoč, Rude Intiharj 158.075, na 300 tisočakov pa je bilo ovrednoteno delo). Za ureditev zajede v Žimaricah je

prispevala območna vodna skupnost 290.037 din, za ureditev hudournika pri cerkvi v Sodražici OVS 595.519 din, za ureditev ceste »gasa« v Žimaricah so porabili nekaj nad štiri milijone (nekaj nad 1,8 milijona KS, 1,5 milijona gozdarstvo, vrednost materiala je bila 800.000 din). Območna vodna skupnost je financirala ureditev potoka »Ulce« v Žimaricah v vrednosti 21.319.427 din, iz sredstev krajevne skupnosti pa so plačali asfalt ceste na Strmce v Sodražici (1.620.200 din). Dva milijona je veljala ureditev kanalizacije na Strmci (cestni sis), 21 milijonov pa ureditev H kanala kanalizacije od Donita (Donit pet milijonov,

cestni sis 16 milijonov). Za kanalizacijo pri osnovni šoli je KS plačala 217.218 din, za čiščenje kanala pri Kralju pa 150.000 din iz sredstev kmetijske zemljiške skupnosti. Napeljava telefona v Lipovšico je stala krajevno skupnost 553.482 din. Za nasipanje nekategoriziranih cest in nekatera manjša komunalna dela je KS prispevala 554.877 din, za glavni in idejni projekt za mrliške vežice v Sodražici pa 1.205.000 din. Namensko za obnovo zvonika na cerkvi pri Novi Štifti se je iz raznih virov zbralo 3.092.540 din in v predvideni namen je bil denar tudi porabljen.

Res razgibano, bogato in plodno leto 1986 na območju krajevne skupnosti Sodražica!

Dodaten prispevek za mrliške vežice

Priznati je treba — v Sodražici že dolgo urejajo pokopališče in mrliške vežice. Dve sta ob vhodu na pokopališče že več let urejeni, vendar jih uporabljajo le v skrajni sili. Ob vežicah ni prostorov za svojce, ni sanitarij, ni še marsičesa, kar bi moralo biti, da bi bila stvar resnično uporabna.

Z zadnjim samopriskevkom so se Sodražani odločili, da bodo do leta 1988 dokončno uredili vežice. V to jih sili tudi novi zakon o pokopališčih in pogrebnih dejavnostih iz leta 1984, ki med drugim pravi, da je treba v osmih letih zagotoviti oziroma urediti v mestih in mestnih naseljih (kar Sodražica je) mrliške vežice. Ko je to izpolnjeno,

je treba ustrezno z zakonom opravljati tudi pogrebno službo.

V krajevni skupnosti so ugotovili, da bi lahko pričeli z urejanjem mrliških vežic že letos. Seveda pa sama sredstva krajevnega samopriskevka ne bodo dovolj za vsa dela. Konec lanskega leta so pri Projektivnem ateljeju v Ljubljani

naročili idejni projekt za adaptacijo in o njem v kraju razpravljali. Po projektu naj bi sedanje vežice ostale, na obeh straneh pa je treba prizidati prostor za svojce. Na eni strani so predvidene sanitarije, na drugi pa bo shramba. Tako preurejene sedanje vežice s še nekaterimi drugimi dodatki bodo ustrezale, omogočale pa bodo tudi ustrezen razvoj pogrebnega sprevoda.

Po sedanjih projektantskih cenah bo adaptacija stala okrog 15 milijonov din. To pa je že znesek, ki presega možnosti sedanjega samopriskevka, saj so pred KS tudi še druge naloge in obveznosti, in potrebno se bo ozreti po dodatnem viru. To pa je lahko le dodatni prispevek občanov oziroma gospodinjstev, ki »gravitirajo« na to pokopališče. Svet in skupščina krajevne skupnosti sta, izhajajoč iz izkušenj drugih krajevnih skupnosti, predlagala, naj bi vsako gospodinjstvo, ki ima na pokopališču svoj grob ali pa so možni uporabniki, prispevalo 15.000 dinarjev.

V daljši javni razpravi so dodobra premleli načrte in tudi predlog zbiranja denarja. Povedati je treba, da je bila ta javna razprava z vključno zborom občanov resnična javna razprava, saj se je razgovorov in sestankov udeleževalo zelo veliko krajanov.

Svet krajevne skupnosti se je posebnim vprašalnikom obrnil na vsako gospodinjstvo. Potem ko je bil na zboru krajanov potrjen znesek dodatnega prispevka (15.000 din), je dana možnost vsakemu gospodinjstvu, da lahko prispevek poravnava v dveh obrokih, vendar najkasneje do konca maja. Razen tega z vprašalnikom zbirajo še podatke o lastnikih grobov, kar jim bo služilo za ureditev katastra in evidence grobov. Tudi k temu zavezuje zakon.

Akcija je, tako zdaj kaže, uspela nad vsemi pričakovanji. Seveda je bila tu ali tam tudi kakšna hujša beseda, vendar gre le za akcijo, ki resnično zadeva vse krajanov. In ker je bila dobro pripravljena, tudi uspeh ne manjka.

V krajevni skupnosti so prepričani, da bodo stvari tudi z dovoljenji stekle dovolj hitro in bodo lahko že letos postorili kar največ. Morda bodo vežice lahko celo dokončane, če bo šlo vse po načrtih.

Aktivni so tudi v Loškem potoku, predvsem na komunalnem področju. Veliko so dosegli pri asfaltiranju krajevnih cest, v gradnji imajo novo vodovodno zajetje in rezervar, načrtujejo več novih gradbenih parcel za stanovanjsko gradnjo. Nad cesto v Retljah, proti Malemu logu, bo raslo novo potoško naselje.

Tudi v Loškem potoku imajo od lanskega leta bencinsko črpalko. Zgradili so jo v Malem logu nasproti Rika. Zdaj ni treba več po gorivo 25 kilometrov daleč v Žlebič.

Ribnica lani

Kočevje. Tudi k tej investiciji so izdatno pripomogli krajanji sami z veliko prostovoljnega dela in tudi z denarjem. Instalacijska dela je opravilo ELEKTRO Kočevje. Tako je tudi pri Selanu v decembru prvič zasvetila žarnica.

Telefon Otavice, Gornji Lazi, Ravni dol, Zadolje

Z veliko zakasnitvijo je bil v lanskem letu realiziran tudi samoupravni sporazum o napeljavi telefonskega omrežja še iz leta 1983, ki je bil sklenjen za vasi Otavice 7 tel. priključkov, Gorenji Lazi 5 tel. priključkov in Ravni dol 10 tel. priključkov. Prav tako je bil realiziran v lanskem letu tudi samoupravni sporazum o napeljavi tel. omrežja v vasi Zadolje in sicer 5 tel. priključkov. Pri vseh napeljavah so zemeljska dela in pripravo tras opravili krajanji sami s prostovoljnimi delom, poleg tega pa so bili tudi finančno soudeleženi.

Tekoča vzdrževalna dela

Poleg vseh naštetih investicijskih del KS Ribnica vsako leto namenja del sredstev za razna tekoča vzdrževalna dela. Predvsem seta denar namenja vaškim odborom oziroma režijskim odborom in sicer za vzdrževanje vaških poti, za gradnjo gasilskih domov, za javno razsvetlavo, za ureditev prometne signalizacije itd.

D. P.

Tudi v Grčaricah imajo mrliško vežico. Ni še sicer povsem končana, toliko pa le, da je v sili lahko uporabna. In nedavno so jo res že uporabili, ker drugače ni šlo.

Vaški odbor je že pred nekaj leti zastavil akcijo za ureditev mrliške vežice na pokopališču. Brez velikih besed so krajanji poprijeli, zbrali nekaj denarja sami, nekaj od gozdarjev in Snežnika, svoje je primaknila KS Dolenja vas iz samoprispevka pa še tu in tam je kdo kaj dodal. Seveda brez udarniškega dela tudi ni šlo. Staro »totenkamro« so napol podrli, objekt razširili, dozidali, uredili po vseh gradbenih in sanitarnih predpisih in zdaj je skoraj gotov. Le še stropje morajo obiti z ladijskim podom in še kakšno malenkost postoriti, pa bo.

Kdo je kdo v Sodražici?

Volitve samoupravnih organov v krajevni skupnosti Sodražica so bile zaključene v začetku oktobra 1986. Skupščina kot najvišji samoupravni organ krajevne skupnosti šteje 49 delegatov, njena sestava pa je naslednja: po teritorialnem principu 15 delegatov, po interesnem principu 20 delegatov, po delovnem principu 14 delegatov, kakor je tudi določeno s statutarnim sklepom.

Prva seja skupščine krajevne skupnosti Sodražica je bila 24. 10. 1986. Tedaj je bil še za eno mandatno obdobje izvoljen za predsednika skupščine Janez Mihelič iz Sodražice za njegova namestnika pa Ivo Smisl in Franc Andoljšek, oba iz Sodražice.

Na prvi seji skupščine so bili imenovani še naslednji samoupravni organi krajevne skupnosti:

Svet krajevne skupnosti: Zajc Ludvik — Sodražica, Pirc Franc — Žimarice, Lušin Ivan — Vinica, Šilc Janez — Ravni dol, Drobnič Jože — Globel, Joras Stefka — Sodražica, Košmrlj Jože — Sodražica, Vesel Ludvik — Podklanec, Hočevar Janez — Zamostec, Govže Anton — Zapotok, Češarek Franc — Sodražica, Tanko Anton — Zapotok, Zakrajšek Jože — Sodražica, Lunder Alojz — Kračali.

Prva seja sveta je bila 30. 10. 1986. Za predsednika sveta je bil še za štiri leta ponovno izvoljen Ludvik Zajc iz Sodražice, za njegova namestnika pa Stefka Joras in Franc Češarek, oba iz Sodražice.

Na tej seji so bile imenovane stalne komisije sveta krajevne skupnosti in sicer: urbanistična komisija in komisija za socialno skrbstvo.

Sprejet je bil tudi sklep, da se po potrebi lahko imenujejo tudičasne komisije, ki se po opravljeni nalogi razrešijo.

Na prvi seji sveta je bila imenovana tudi uprava pokopališča v naslednji sestavi: Mihelič Anton — Sodražica,

Rigler Stanislav — Sodražica, Lunder Marjan — Sodražica, Lesar Janez — Sodražica, Cvar Miro — Sodražica, Zakrajšek Jože — Sodražica.

Naslednji organi so bili imenovani na prvi seji skupščine:

Poravnalni svet: Belaj Jože — Žimarice, Kovačič Slavko — Sodražica, Janež Ludvik — Globel, Modic Jože št. — Betonovo, Lesar Franc — Vinica, Šilc Anton — Zamostec.

Svet potrošnikov: Širc Milan — Žimarice, Adamič Bogdan — Sodražica, Vesel Darko — Sodražica — Trg 25. maja 1, Pajnič Marija — Sodražica, Oražem Anica — Vinica, Trdan Milka — Sodražica, Modic Anica — Sodražica, Cvar Danica — Jelovec, Češarek Franc — Sodražica, Rigler Stane — Sodražica, Lavrič Janez — Kržeti, Ajdič Alojz — Sodražica.

Volilna komisija imenovana že v začetku leta za volitve v skupščine SIS in DPS): Šega Angelca — Sodražica, Urh Božidar — Sodražica, Matelič Tatjana — Sodražica, Mihelič Marina — Sodražica, Muhič Janko — Sodražica, Gašperič Stane — Sodražica.

In še nekateri drugi podatki: **Predsednik KO ZSMS** Sodražica — Damjan Žagar — Sodražica, **predsednik KK SZDL** Sodražica Tone Matelič — Sodražica, **sekretar OO ZK KS** Sodražica Janko Divjak — Žimarice, **predsednik KO ZZB NOV** Sodražica Janez Lesar — Sodražica, **predsednik Društva upokojencev** Jože Starc — Zapotok.

Marija Pajk

Velike Poljane iz Tonijevega fotoaparata

Ob zadnjem snegu je Marinškov Toni napravil med ostalim tudi tri verjetno tudi za bralce zanimive posnetke.

ODDAJA MLEKA NA VELIKIH POLJANAH. Tudi v Velikih Poljanah je zbirno mesto oddajalcev mleka. Poleg Poljanecv ga pripeljejo še kmetje iz Samoč, Žukovega, Vrha, Skrajnika in Bukovce. Voznica zbirnega avtomobila Anica Gornik iz Žimaric je bila sicer bolj redkobesedna, a je Toniju le povedala, da iz Poljan odpelje vsako jutro po 450 litrov mleka. Tudi z letošnjim pluzenjem je bila kar zadovoljna.

ENI POSTAVLJAJO — DRUGI PODIRAJO. TD Grmada je lani postavilo ličen smerokaz, ki prijatelje Grmade vabi na prekrasen izlet na najvišjo točko naše krajevne skupnosti. Kljub široki cesti je nerodnemu soferju uspelo skriviti železen okvir in tako zopet po nepotrebnem zaposliti društvo, ki letos le računa na boljši dostop do doma. (TEKST — Marinšek, Šilc, FOTO — Marinšek)

Novo vodstvo KS Dolenja vas

S prvo sejo novoizvoljene skupščine krajevne skupnosti Dolenja vas 16. marca so bile zaključene volitve novih samoupravnih organov krajevne skupnosti v naši občini. Kot vse podobne aktivnosti je tudi pripravo teh volitev izvajala socialistična zveza po krajevnih skupnostih.

Priprave na volitve v krajevnih skupnostih so bile tudi primeren čas za najrazličnejše delovne obračune v preteklem obdobju ter za načrtovanje aktivnosti v prihodnjem obdobju.

V Dolenji vasi so se novi delegati skupščine zahvalili dotedanjemu vodstvu za uspešno delo. Predvsem je zahvala veljala dolgoletnemu predsedniku skupščine in sveta, odborniku in delegatu Francetu Trdanu, ter Rudiju Oražmu za vodenje vseta KS.

Skupščina je ocenila, da so v krajevni skupnosti doslej res veliko napravili, kar še posebej velja za komunalno področje — asfaltiranje cest, urejanje vodopreskrbe, zadnje leto telefonija, pri zagotavljanju lokacij za gradnjo zasebnih stanovanjskih hiš, v štirih krajih KS urejajo gasilske domove itd. Osrednja naloga krajevne skupnosti in vseh krajanov večjega dela KS pa je načrtovana gradnja novega pokopališča v Dolenji vasi. Akcija je vključena v sedanji samoprispevek, je tudi v srednjeročnem programu komunalne skupnosti in letos naj bi se pokazali prvi rezultati. Nekaj denarja KS že ima, toliko, kolikor bodo zahtevala letošnja

dela. Načrti so narejeni, nekaj nejasnosti je še okrog zemljišč.

Skupščina krajevne skupnosti šteje 35 delegatov. Iz vaških odborov je 17 delegatov, 18 pa iz tozdov, delovnih skupnosti, društev in krajevnih družbenopolitičnih organizacij. V svetu krajevne skupnosti je dvanajst članov.

Za predsednika skupščine je bil izvoljen **Janez Henigman** iz Prigorice, sicer direktor Riko ZPO, za podpredsednika pa **Jože Pogorelec**, upokojenec iz Dolenje vasi in **Miran Košmrlj** iz Grčaric, sekretar OK SZDL Ribnica.

Za predsednika sveta krajevne skupnosti je bil izvoljen **Stane Oberstar** iz Rakitnice, za podpredsednika **Marko Skravec** iz Dolenje vasi in **France Vidervol** iz Ljupca za člana pa **Jože Mihelič**, Janež Šobarin Milan Henigman iz Prigorice. Alojz Dezordo iz Grčaric, Pavel Hočevar iz Rakitnice, Milan Zobec iz Blat ter Stane Kromar, France Trdan st. in Janež Češarek iz Dolenje vasi.

Skupščina krajevne skupnosti je izvolila tudi volilno komisijo, poravnalni in potrošniški svet, vsaka komisija pa ima po šest članov.

Plemenske telice na pašo

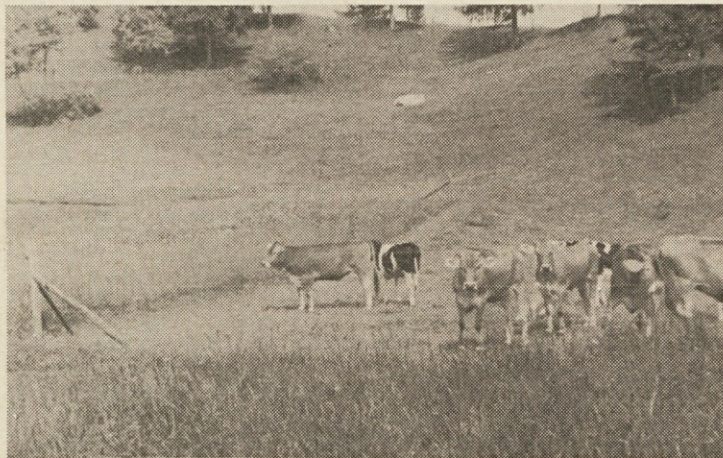
Našo občino kot tudi celotno republiko pretežno pokrivajo travne površine, saj smo v Evropi ena najbolj travnatih dežel. Dejstvo pa je, da tega travnatega sveta ne znamo še optimalno izkoriščati, kar je že v veliki meri uspelo Avstrijcem in Švicarjem, ki imajo v tem že dolgo tradicijo in bogate izkušnje.

Travna ruša miruje le v zimskem času, takoj ko nastopi pomlad in nekaj toplih in mokrih dni, pa že prične z vegetacijo, ki je najbolj intenzivna v mesecu maju, potem pa intenziteta vegetacije proti jeseni polagoma pada. Vendar je ta travna ruša na razpolago za izkoriščanje vse do jeseni, ko nastopijo močnejše slane.

Najbolj primeren način za izkoriščanje travne ruše pa ni le košnja ali

V sodelovanju z veterinarsko službo od prijavljenih telic izberemo primerne za pašo, za kar je potrebno upoštevati starost, težo in zdravje živali. Za prvo pašno sezono so primerne telice, ki so stare najmanj 6 mesecev, za drugo pašno sezono pa so lahko te iste telice že na začetku brestosti. Po občinskem odloku morajo biti vse pašne živali cepljene proti steklini.

Pred pašo pa je potrebno pašne živali

samo paša, temveč primerna kombinacija obeh, košnje in paše. Za takšen način izkoriščanja je v svetu razvitih že več tehnologij. Pri nas je najbolj primeren pašno kosni način 18—20 čredink in p tehnologija paše 4—6čredink, ki je v veljavi za hriboviti svet. Slednji način izkoriščanja se je uveljavil tudi na področju Kmetijske zadruge Ribnica. Leta 1980 je bil organiziran oz. obnovljen prvi skupni pašnik na Travnici gori. Temu so sledili še pašniki Podne, Mali log, Grčarice, Jarčji hrib, Hrib.

V letu 1986 beležimo skupno ograjenih in za pašo organiziranih 141 ha površin. Na teh površinah se je paslo 178 glav mlade plemenske živine in voličev. Prirasti žive teže v pašni sezoni, ki je trajala od 120 do 163 dni, so bili 50 — 70 dkg/dan.

V naših razmerah se prične paša v sredini maja, trajanje pašne sezone pa je odvisno od intenzivnosti gnojenja in obremenitve pašnika. Lahko rečemo, da je pri ribniških kmetih še premalo interesa in povež nezaupanja v pašo, čeprav so rezultati dobri, pašna žival je v boljši kondiciji, lažje telitve, daljša življenjska doba in cenejša vzreja plemenske živine.

Od 178 plemenskih telic na ribniških pašnikih jih je bilo 73 iz GKZ Naklo in KZ Medvode. Lastniki teh plemenskih telic so napredni kmetje, ki se ponašajo z najboljšimi jugoslovanskimi rezultati v prirasti mleka, vendar imajo interes in vidijo smoter v paši plemenskih telic.

V naši zadruzi si prizadevamo, da bi razpoložljive pašne površine izkoristili za pašo lastne plemenske živali, saj imajo naši kmetje vse možnosti za vzrejo in prodajo plemenskih telic. V letu 1986 je kmetijska zadruga odkupila od svojih članov 186 plemenskih telic ter 12 plemenskih krav in 10 plemenskih bikov.

Kako pripravimo živino za na pašo?

tretirati proti endoparazitom (notranjim zajedalcem). Živali so tudi v času paše in med prevozom zavarovane za primer poškodbe in bolezni.

Obveznost lastnika živali je le ta, da žival odda na tovornjak in jo ob zaključku paše zopet prevzame ter plača pašnino (v letu 1986 je bil pašni dan 200.— din oz. 5 dcl. piva ali 2 dcl vina v gostilni). Vsi ostali stroški, zavarovanje, cepljenje proti steklini, tretiranje proti endoparazitom in prevoz na pašo in s paše so plačani iz občinskega sklada za intervencije v kmetijstvu.

V letu 1987 planiramo za pašo 195 plemenskih živali. Pri lastnikih zemljišč še obstaja interes za organiziranje novih pašnih skupnosti. V naslednjih letih bo ustanovljenih še nekoliko pašnih skupnosti na področju Velikih Poljan, Slemen in v Loškem potoku. Pogoji za ustanovitev so dokaj ugodni, saj je potrebno združiti najmanj 10 ha površin, zveza vodnih skupnosti Slovenije pa prispeva znaten delež nepovratnih finančnih sredstev.

Janko Debeljak ing.

VEDNO VEČ LJUBITELJEV KONJ TUDI PRI NAS. Pred leti je bilo v naši krajevni skupnosti le nekaj konj. V zadnjem času pa se je nekaj gospodarjev odločilo tudi za rejo žrebet in to na Gornjih Podpoljanah in Velikih Poljanah. Tudi dr. Andoljšek Ladislav iz Ortneka lastnik AHILA (pasma HARLINGER) je prijezdil na Velike Poljane, da Tomažu Kovačiču iz Ribnice pokaže svoje in konjeve jezdne sposobnosti. (foto: Marinšek)

Marca so na osnovni šoli dr. Franceta Prešerna v Ribnici izdali letošnjo prvo številko »Krošnje«, glasila pionirskega odreda Anton Majnik. Pripravili so ga člani literarno dopisniškega krožka na šoli, v celoti pa posvetili kmetijstvu. Konec februarja je bilo v Ribnici regijsko tekmovanje mladih zadrušnikov, ki so k sodelovanju (pisanje spisov o tej temi) povabili tudi osnovnošolsko mladino. Zbralo se je resnično veliko najrazličnejših prispevkov, spisov in risb, kar za debelo »Krošnjo«. Objavljamo zanimiv zapis učenke 7. razreda Polone Rigler — Res lepo živite na kmetih!«.

»Res lepo živite na kmetih«

»Oh ja, vam je lahko! Res lepo živite na kmetih! Kaj vam sploh manjka? Čist zrak imate, svobodo uživate, delate, kar vam srce poželi...«

Podobno govorijo ljudje v mestih. Saj je res. Kokoši vsak dan znesejo jajca, pijem sveže mleko, zelenjave imam na voljo, kolikor hočem. Ja, res je, časi so se zelo spremenili, in to neverjetno hitro. Še včeraj so se isti ljudje smejali kmetu v brk. Kmet je bil, najbrž je še, najslabše ovrednoten poklic v naši družbi. Saj ste slišali tisto iz Ljubljane »Plastične so že solate!!« Ha, ha, ha.

Vseeno se je obrnilo. Pa se le odloča, res še premalo ljudi, ostati na kmetiji, obdelovati zemljo, rediti živino. Zakaj so to storili? Najbrž zato, kar so bili v mladosti tako vzgojeni, ker ni bilo in kakor kaže najbrž tudi ne bo dovolj delovnih mest v tovarnah. Ostali so in še ostajajo tudi zaradi ljubezni do zemlje in domačije. Da, prav ste slišali. Zavedajoč se, da je potrebno delati vsak dan od jutra do večera. Dneve in dneve, leto za letom. Ostali so, čeprav velikokrat zasmehovani, pokončani in nasmejani.

V povojnih letih si je delavec v mestu delil lep dohodek, gradil stanovanja, vrtnice, trgovine... Beton je prekril plodno zemljo, ljudje s kmetov so odhajali v tovarne. V mesta. Kaj pa kmetje? Velikokrat so bili prepuščeni samo svojim idejam, nihče jih ni usmerjal, da bi napredovali. Nihče jih ni vprašal, koliko zaslužijo, kdo pazi njihove otroke, kako je s socialnim skrbstvom, kako z dopustom, kaj bo na starost. Kmet je bolj molčal, opravljal vsakdanje delo in v jeseni oddajal pridelek na trg. Velikokrat zelo poceni.

Vendar takšni časi počasi minevajo. Tudi kmet dobiva višjo ceno. Tudi naša socialistična družba se je začela obracati h kmetu. Vsi dobro vemo, da rabimo za delo in življenje hrano. Toda to

smo sprevideli, ko jo je začelo zmanjkovati. Zato sedaj kmetom družba nudi boljše pogoje. Kmetje nabavljajo stroje, uvajajo naprednejše tehnologije. O da, večkrat se sliši po radiu in TV, da je treba kmetijstvo razvijati vzporedno z ostalimi panogami, če ne še bolj. Tudi to, da je treba zemljo dati tistemu, ki jo obdeluje. Da ne smemo več dovoliti, da bi plodno zemljo zaraščalo grmovje, ali bi jo izkoriščali kot gradbena zemljišča.

Vendar kmet danes novosti sprejema boleče, ker je bil prevečkrat ogoljufan.

Danes je naš kmet star. Mladih, ki bi bili pripravljene delati na zemlji, je malo. Samo mladi pa vrnejo vsem življenju, otroški živ-žav. Le ti lahko razbremenijo upognjena ramena ostarelih staršev. Le če bo povsod tam, kjer so danes že prazne vasi, opustele kmetije, zaživelo novo življenje, bomo lahko brez skrbi zrlji v prihodnost.

»Polona, Polona!« Očetov klic me zbudi iz premišljevanja. Že vnaprej vem, da bom morala nekaj delati. Obotavljam se in kar nekaj mencam, samo da mi ne bi bilo treba iti ven. Oče je nepopustljiv. Vnovič zaslišim njegov glas. Sedaj pohitim, saj bi ga spravila v slabo voljo. Lahko bi se zgodilo, da bi uporabil kakšen »vzgojni ukrep«. Moram priznati, da se kaj takega zgodi zelo redko, ker sem najmlajša.

Vendar mi ne prizanašajo pri delu. Pozimi moram največkrat pomagati v hlevu, če ne gre kakšna druga sestra ali brat. Poleti na polju. Pri nas je glavno opravilo košnja. Takrat veliko delamo vsi, da je košnja čim prej končana. Oče nas priganja, ker hoče pripraviti kvalitetno krmo.

Oh ja, takrat jaz veliko sanjarim o deželi iz pravljic. Spomnim se na Novo Zelandijo, kjer baje trava raste celo leto. Zato ni potrebno pripraviti krme za živino. Živali se lahko pasejo vse leto, ob tem pa se še lepo sprehajajo. Pri nas pa imamo pozimi ob krmljenju lepe sprehode mi. No, pa kaj zato. Pri nas doma se bo lepo sprehajal moj bratec.

Mislím, da kljub vsemu ni pretežno delati na kmetih. Še posebno, če je pri hiši veliko ljudi, tako da ni vedno vprežen leen človek ali dva. Nekdo mora nositi glavno breme. Ostali pa moramo podpirati del četrttega vogala. Tolaži me, da je to zelo potrebno in koristno za zdravo telo.

Oh ja, nam je lahko. Res lepo živimo mi na kmetih! Kaj nam sploh manjka? Čist zrak imamo, svobodo uživamo, delamo, kar nam srce poželi...

POLONA RIGLER, 7. b
OŠ dr. France Prešeren
Ribnica

Regulacije in melioracije v ribniški občini

Zadnje čase se vse več govori o »urejanju« naših voda. Tako je bil zgrajen zadrževalnik v Prigorici in nekatere regulacije (Sajevec, zgornji tok Tržiščice). Ti posegi ureditve odvodnje z regulacijami in melioracijami prispevajo k večji kmetijski proizvodnji, ker se bo že stoletja zamočvirjena zemlja osušila in bo tako primerna za intenzivnejšo kmetijsko pridelavo. S komasacijami bodo združene do sedaj razdrobljene parcele, kar bo še dodatno pripomoglo k še intenzivnejši in ekonomičnejši proizvodnji.

Vse lepo in prav iz kratkoročnega kmetijskega vidika. Toda le zakaj so naši severni-ravni sosedje že prenehali s tem načinom pridobivanja kmetijskih površin? En vzrok je v tem, da imajo že skoraj vse kanalizirano oziroma regulirano in izsušeno. Drugi vzrok je, da so spoznali nesmisel svojih pretklih kratkoročnih apetitov, ko so zaradi kratkoročne ekonomije opustili »nerentabilno« kmetijsko proizvodnjo. Melioracije so izvajali na izpranih revnih tleh, ki so se že čez nekaj let izčrpala. Tretji vzrok je zaradi izginotja številnih rastlinskih in živalskih vrst, kajti s tem se povzroča nepopravljiva škoda v življenjskem okolju. Na številnih melioriranih mestih so pričeli ponovno vračati močvirja, saj so spoznali nujnost močvirij za obstoj celotnega okolja. Vzroke bi še lahko naštevali, žalostno je dejstvo, da preživle »moderna« iznajdbe najdejo plodna tla pri nas in se širijo naprej proti nerazvitemu jugu. Ali moramo kar naprej dokazovati svojo strokovno-ekološko in miselno-etično nerazvitost in se učiti le na svojih napakah? Kdaj bomo spoznali vrednost naravnih sistemov, ki blažijo naše grobe vplive v okolju?

Mnogi so mišljenja, da so močvirja in reke nezanimive in skromno produktivne površine. V resnici pa so to območja, kjer je bioprodukcija najvišja v skladu z možnostjo danega okolja. Pretok energije gre skozi največje število rastlinskih in živalskih vrst. Ta krogotok je relativno stabilen, dokler človek ne poseže s svojimi nestrokovnimi in rigoroznimi posegi z izgovorom pridobivanja novih »rodovitnih« površin. Ne upoštevajo naravo teh ekosistemov — kot dolgotrajne, prilagodene in usklajene naravne tvorbe. Mnogokrat spregledajo, da je ta zemlja v bistvu izredno revna. Taka tla postanejo plodna le ob velikem vlaganju umetnih gnojil, kar pa sčasoma povzroča škodljive posledice na zdravju ljudi in v okolju. Če take površine pogojimo se gnojila izredno hitro izpirajo v bližnji potok. V nekaterih predelih po svetu je drugače, kjer reke leto za letom poplavlajo nižine in tam odlagajo rodovitni mulj. Tehnologije izrabe tal se neda preprosto prenašati v drugačne pogoje. V naših razmerah s podobnimi posegi le osiromašimo krajino za edinstven videz, kot je v manjših delih razvidno že pri regulaciji potoka Sajevec in Tržiščice.

Škodljive posledice

Ob regulacijah in melioracijah so se in se bodo pojavile najrazličnejše posledice takega neodgovornega in nedopustnega dejanja. Najbolj izrazite so naslednje:

— S »kontroliranim« odvajanjem vode, kot to nekateri imenujejo, bi po vsakem dežju voda izredno hitro prišla v svojo najnižjo točko. Ob hitrem gibanju ima voda veliko energije in bisprva po malem, kasneje pa redno močnejše povzročala erozijske procese (pre-

našanje materiala, odpravljanje rodovitne prsti). Zelo bi se povečala razlika med najnižjo in najvišjo vodo. Močvirja in neregulirani potoki učinkovito blažijo ekstreme, saj ob padavinah sprejmejo velike količine vode in jo postopoma oddajajo v nižje predele. To je zelo pomembno za mikroklimo celotne doline. Pri ponikalnicah pomeni tudi enakomernije in stalne pretoke na izviri.

— Regulirana struga zelo spremeni pretok snovi in energije, ki je v organskih molekulah. Že preveč obremenjeni potoki z odplakami bi v primeru regulacije postali smrdeči odtokni kanali. Sedaj voda teče relativno počasi, ob vseh brzicah in ostalih preprekah pride do mešanja vode z zrakom in do dovajanja novih količin kisika vodnemu rastlinstvu in živalstvu, ki z biokemičnimi procesi opravljajo popolno očiščevanje. Ogledimo si te procese na zelo grobem in poenostavljenem primeru. Komunalne odplake se očistijo v čistilni napravi ali v kanalih, grabnih do rudninske snovi. Rudninske snovi izpirava voda tudi iz kopnega v vodo. Rudninske snovi v bistvu pognojijo potok. Pride do rasti alg in drugih rastlin. S temi rastlinami se prehranjujejo živali, s katerimi se prehranjujejo naslednji členi v prehranjevalni verigi. Vsaka vrsta je v nekem dinamičnem ravnovesju z ostalimi. Več je teh vrst v usklajenem razmerju, bolj je ta združba stabilna. Pri taki združbi ne prihaja do masovnega pojavljanja posamezne vrste. Ob regulaciji pa pride do drastične spremembe v tej združbi. Osiromaši se okolje, osiromaši se rastlinstvo in živalstvo, spremeni se sestava bakterij, izgine regulacija posameznih vrst. Zaradi tega prihaja do množičnega nastopanja le-teh. Te vrste so pogosto tudi konkurentje kmetijski proizvodnji. Kmetijstvo je prisiljeno uporabljati strupene kemične pripravke, ki so škodljivi za vsa živa bitja (tudi za človeka) in so povrh vsega še draga (plačana z devizami). S tem se zmanjša ekonomski vidik kmetijske pridelave.

Po svetu (npr. v Veliki Britaniji) je prišlo v teh degradiranih okoljih do velike namnožitve komarjev in drobnih mušic (Simulidae), ki povzročajo pri ljudeh zelo nevšečne alergije. Ni si težko predstavljati, kaj bi pomenilo, če bi te krvosesne žuželke začele uspešno prenašati viruse aidsa.

Pri takih in podobnih posegih v okolje se moramo zavedati, da bodo ti posegi finančno prizadeli vsakega posameznika. Delo, ki ga opravlja »neukročen« potok brez finančnih izdatkov, bomo morali zaradi regulacij opravljati ljudje ob visokih energetskih in ostalih izdatkih.

Podobnih primerov je vse polno. Močvirski predeli oz. vsi naravni predeli služijo v celotni krajini kot blažilec negativnih, enostranskih človekovih vplivov na okolje. Zelo počasi izgrajujejo porušeno prehranjevalno verigo ter vzpostavljajo neprestano dinamično ravnovesje, seveda če imajo za to možnost s strani največjega porabni-

ka in izkoriščevalca prostora — človeka. Tako se zgodi, da ob današnjem onesnaževanju odpadne vode v regulirani strugi predelajo vodni organizmi le do rudninskih snovi. Visoka koncentracija rudninskih snovi povzroča mnoge nevšečnosti (pogin rib, drugih vodnih organizmov, nepitna voda). O naših ponikalnicah že precej vemo, kje izvirajo in kdo pije našo zasvinjano vodo. Pošteno do teh ljudi bi bilo, da jih vsaj obveščamo, kaj pijejo, če nam naša vest ne narekuje česa bolj človeškega.

— Tretja velika posledica bi bila uničen krajinski videz. Popolnost krajinskih oblik z lesketajočo vodo v senci tihih dreves je že od nekdaj najbolj privlačen motiv za oddih in sprostitve ljudi. S siromašenjem okolja uničujemo osnovne bivalne kvalitete naravokulturne krajine.

Ob tem so najbolj prizadeti ribiči, lovci ter vsi, ki radi zahajajo v naravo in jo znajo ceniti, spoštovati ter spoznavati.

Regulacije z vidika ribogojstva

Vplive regulacij na ribogojstvo lahko razdelimo glede delovanja na dva sklopa:

1. Trenutni vpliv — pri tem gre za propad in pomor vsega vodnega živalstva in rastlinstva na mestu regulacije potoka. Zaradi blatne vode prihaja do delnega pomora živalstva nizvodno od mesta regulacije.

2. Dolgoročni vplivi — ti so zelo drastični, heterogeni, težko predvidljivi in običajno nepopravljivi. Zavedati se moramo predvsem dejstva, da gre v naši občini za kratke kraške vodne sisteme, ki so zaradi izoliranosti neobnovljivi. Med drugim prihaja do naslednjih sprememb:

— zmanjša se površina vode v povprečju več kot za polovico (če je bila struga že prej deloma ali popolno regulirana, je ta del sicer manjši),

— odstranjeni so objekti, ki bi dvigovali višino vode in umirjali vodni tok. S

tem se zmanjša gladina vode in poveča hitrost vodnega toka. Poveča se razlika med najnižjim in najvišjim vodostajem ter poveča se nihanje temperature,

— zmanjša se pisanost bregov in dna reguliranih potokov, s tem se občutno zmanjša bivalni prostor vsem vrstam rib. Izginajo tudi številne rastlinske in živalske vrste, ki so osnovna hrana rib. Z bregov in neposredne okolice je odstranjena vsa vegetacija.

Zaradi naštetih dejavnikov je zelo prizadeto ribje bogastvo takega vodotoka. Ščuka običajno izgubi vse pogoje za razvoj in obstoj. Ob nizkem poletnem vodostaju prihaja do višjih temperatur vode, s tem se zmanjša količina raztopljenega kisika in prihaja do zadušitev predvsem salmonidnih vrst rib. Znano je, da na primer potočna postrv izgine iz takih voda ali pa preprosto ne dosega normalne velikosti. Pozimi prihaja ob nizkih vodostajih do zaledenitve posameznih delov (znani so pogini). Sprememba temperature bistveno vpliva na priraščanje in drstitve rib. V večini primerov so popolnoma uničena naravna drstišča rib, izvaljenih mladic pa se le redko kateri uspe obdržati pri življenju. Uničen je tudi celoten ekosistem. Prekinjene so prehranjevalne verige. Zelo je osiromašeno tudi obvodno živalstvo, ki je pomembna ribja hrana. Prirast rib v teh degradiranih vodnih sistemih je zmanjšan še vrsto let. Velika hitrost vodnega toka povzroča veliko erozijo, ki preprečuje obnovitev biološke ruše na dnu potoka. V mnogih primerih je povsem onemogočeno življenje raka jelševca (*Astacus astacus*), koščaka (*Astacus torrentium*) in raznih vrst žab.

Končni in najmočnejši vpliv je bistveno zmanjšanje samoočiščevalne sposobnosti vode, ki praktično pade na najnižji možni nivo. To pa je stvar, ki si jo v današnjem času ne bi smeli privoščiti, saj vemo, da so naše vode glede onesnaženosti v zelo kritičnem stanju.

Vplivi regulacij na lovstvo

Današnji lovec ne lovi več iz gole življenjske potrebe. Lov mu pomeni vračanje k naravi, katero poskuša čimbolj doumeti, da lahko gospodarji z divjadjo, ki je njen sestavni del. Naloga loveca zato ni samo lov divjadi, temveč predvsem varstvo in gojitev tega pomembnega dela naravne dediščine.

Na območju naše občine se v zadnjih letih srečujemo z velikimi posegi v prostor (predvsem melioracije in regulacije), ki uničujejo še zadnje ostanke kolikor toliko naravnega obvodnega okolja. Tu tvori vodni tok v stiku z obrežjem, drevesnim, grmovnim obrobjem, bičjem in trstičjem pester življenjski prostor za številne živalske in rastlinske vrste. Prizadete so številne ptičje vrste, od katerih k divjadi spadajo vse vrste rac (najštevilnejša je velika mlakarica), črna lisca ter prebivalca poplavnih območij veliki ključnač in kozica. Prizadete so tudi sesalčje vrste.

Pri nas živita v ohranjenem obvodnem pasu predvsem vidra (*Lutra lutra*) in hermelin (*Mustela erminea*). Te živali so seveda sestavni del prehranjevalnih verig, ki obstajajo v tem prostoru. Stip-skimi nekreativnimi regulacijami potokov se zelo osiromaši struktura

Struga Bistrice, ki jo je oblikovala narava skozi stoletja: vrbe, jelše, meandri, brzice in tolmeni so zagotovilo zdravega biotopa. Koliko časa še?

Resno o okolju

Černobilska jedrska nesreča (te dni je minilo leto od nje), vrsta večjih in manjših jedrskih nezgod povsod po svetu (za vse pa niti ne vemo!), nenehni atomski poskusi in strah zbujaajoče zaloge nuklearnega orožja, vedno hitrejšo umiranje gozdov (zelo intenzivno tudi pri nas!), nenehno spreminjanje klimatskih razmer ter resna opozorila resnih znanstvenikov pred nevarnostjo ekološke katastrofe so nas streljale. Kar nenadoma smo se zavedli, da smo največji sovražnik samim sebi prav mi sami, ljudje. In tudi narava nam lahko postane sovražna, če se bomo še dolgo tako poigravali z njo. Kdo ve, kje so meje, do katerih lahko z življenjskim okoljem ravnamo tako kot doslej, vendar neke so in gotovo smo se jim že močno približali. Tedaj nam bo narava vrnila udarec za udarec in kdo ve, če bomo še uspeli vzpostaviti kolikor toliko znosno ravnovesje. Če ne bo porepzo...

O okolju, ekologiji vedno resneje razpravljamo. Na mnogih nivojih. O okolju in energiji ter varčevanju, saj je vse troje močno povezano. Na to temo poteka po svetu in tudi pri nas že vrsta množičnih gibanj, katerih najglasnejši privrženec so mladi, mnogi resni znanstveniki se jim pridružujejo. Pri nas poskušamo taka množična gibanja organizirano voditi in spontanost pobud podkrepiti z znanstvenimi in strokovnimi vidiki.

V okviru socialistične zveze že dalj časa poteka široka javna razprava o okolju, energiji in varčevanju, za človekov obstoj in napredek izredno pomembnih vprašanjih. Tudi v naši občini vedno jasneje spoznavamo, da skrb za okolje ni le skrb za organiziran odvoz vsakodnevnih odpadkov, smeti, ni le skrb za pometeno dvorišče, ampak vse to in še mnogo več...

Pred leti smo se zgrozili ob vesteh o umiranju gozdov po Evropi, misleč, da je to pač davek industrializaciji tega dela sveta. Potem pa — umiranje gozdov se je pričelo tudi pri nas. Najprej v krajih z močno industrijo, še posebej z »umazano« industrijo. Kasneje povsod, na splošno, tudi v naših krajih. »Čista« industrija še ne pomeni trajno čistejšega okolja, ozračja, saj le-to ni porazdeljeno po območjih in občinah. Končno pa tudi vsi skupaj po malem prispevamo k onesnaževanju in ko se to »po malem« sešteje, je vsega skupaj veliko in vedno več.

Nedavna problemska konferenca o ekologiji, energiji in varčevanju v Ribnici v organizaciji sveta za varstvo okolja pri občinski konferenci socialistične zveze se je lotila mnogih vprašanj z tega področja, o katerih bi morda predleti spregovorili le mimogrede ali pa sploh ne, češ da to nas ne zadeva. Zdaj nas zadeva in vedno bolj nas bo.

Gre za temeljitejši, drugačnejši odnos do okolja v celoti. Ne sme nam biti vseeno, kaj je z našo naravo in kakšno bomo pustili znanecem. Že J. J. Rousseau je pozival: »Nazaj k naravi!«, za njim pozivajo že nekaj stoletij mnogi in čeprav različni ljudje poziv različno pojmujejo, ostaja bistvo vedno približno enako. Vsak nepreremljen poseg v naravo se lahko nekoč maščuje, ne glede na to, da je že sam človekov obstoj nevaren poseg vanjo.

O dogajanjih v zvezi z našim odnosom do okolja, pa tudi energije in varčevanja (predvsem energije!), bomo v Rešetu še poročali. Poskušali bomo tudi izpeljati pobudo o »čistem« in »umazanem« Urbanu, naši domači »neži« in »nageljnu«, če bo seveda pobuda sprožila dovolj široko gibanje tudi po krajevnih skupnostih, v delovnih organizacijah, skratka v vseh delovnih, življenjskih in samoupravni ter družbenopolitičnih okoljih.

Danes priobčujemo nekoliko polemichen zapis skupine mladih o našem okolju, odnosu do zemlje, pridobivanja hrane, o okolju in melioracijah. Drugi zapis govori o vedno večji ogroženosti gozdov v našem okolju in o tem, kaj storiti, da bi se razmere izboljšale, če se sploh še lahko.

obvodnega prostora. Za to sta klasičen primer regulacija potoka Sajevec, delno pa tudi Bistrica. Opazili smo, da je nekdanj pogosta vidra ob Bistrici po regulaciji (1982?) popolnoma izginila iz njenega obrežja kljub popolni zaščiti. Prej bogato strukturo s številnimi spodjenimi in s koreninami prepletanimi bregovi, vodnim, obvodnim rastlinjem in drevjem ter globokimi tolmeni je zamenjal milo rečeno puščavsko osiromašen kanal. V njem si ne more poiskati svojega bivališča skoraj nobeno očem vidno živo bitje. Kako tudi le?

Prebivalcem smo vzeli streho nad glavo, do minimuma smo jim zreducirali prehrano in bistveno spremenili mikroklimo. Življenje je k sreči dokaj trdoživo in čisto uničiti nam ga prav kmalu ne uspe, zanesljivo pa s temi ukrepi uničimo in osiromašimo vrstno raznolikost obvodne združbe in podremo trdnost tega sistema.

Prvi to uničenje vsekakor opazimo tisti, ki s prostorom ob vodi živimo, katerim je nam (lovcem) zaupano, da s tem delom družbenega premoženja gospodarimo. Pravijo, da je po toči zvoniti prepozno, toda kaj nam ostane, ko vse te posege v prostor planirajo brez naše vednosti in soglasja.

Vpliv regulacij na ptičji svet

Redni ali naključni obiskovalci, ki opazujemo naravo, se srečujemo tudi s svetom ptič. Njihovo domovanje je zelo ogroženo z grobimi posegi v okolje, na kar ptiči izredno hitro reagirajo. Sorazmerno malo tipičnih močvirskih ptič pri nas tudi gnezdi. Selivcev je tako po številu kot tudi po vrstni sestavi precej. Nekaj vrst je tudi takih, ki jih nismo opazili ali jih nismo prepoznali. Z osuševanjem, reguliranjem in odstranjevanjem obvodnega drevja in grmovja uničujemo njihov osnovni življenjski prostor in pretrgamo prehranjevalno verigo. Brez hrane in doma pa najbrž ne bodo mogle živeti oziroma si ob selitvi nabrati dovolj novih moči za dolgo potovanje.

Najbolj tipični obvodni gnezdi so: navadna mlakarica (*Anas platyrhynchos*), črna lisca (*Fulica atra*), mali ponirek (*Podiceps ruficollis*), zelenonoga tukalica (*Gallinula chloropus*), mokočak (*Rallus aquaticus*), povodni kos (*Cinclus cinclus*). Na močvirnih travniških gnezdi kosce (*Crex crex*), v trstičju je pogosta močvirska trsnica (*Acrocephalus palustris*) in rakar (*A. arund-*

naceus). Pred leti se je par prib (Vanellus vanellus) zadrževal na Knežji mlaki v gnezditvenem času, možna je tudi gnezditve pisane penice (*Sylvia nisoria*) in sive pasterice (*Monticola cinerea*). Gnezdilcev je še mnogo več, toda ostali niso vezani izključno na vodni oz. obvodni biotop. V selitvenem obdobju lahko opazimo na vodi številne vrste rac kot so: regelc (*Anas querquedula*), krehelc (*A. crecca*), navadna žvižgavka (*A. penelope*) in sivka (*Aythya ferina*). Redno se v selitvenem času pojavljata siva čaplja (*Ardea cinerea*) in vodomec (*Alcedo atthis*). Na obvodnem drevju in grmovju se v tem času zadržujejo tudi številne vrbe listnice (*Phylloscopus collybita*), redkejši so slavec (*Luscinia megarhynchos*) in trstni strnad (*Emberiza schoeniclus*), na jelšah se pojavljajo čički (*Spinus spinus*). Na močvirnih travnikih in ob manjših počasi tekočih potokih se zadržujejo v času selitve martinici (*Tringa sp.*), kozica (*Gallinago gallinago*), pukleč (*Lymnocyptes minimus*), ključnač (*Scolopax rusticola*), navadni galeb (*Larus ridibundus*), že omenjena pribe, škurhi (*Numenius sp.*), redkeje prosenka (*Pluvialis apricaria*) in mala čipa (*Anthus pratensis*). Včasih ob selitvi omaga posamezna siva gos (*Anser anser*), kot zanimivost pa je bil domnevno v oktobru 1985 opažen redek gost pritiklavi kormoran (*Phalacrocorax pygmaeus*), ki je bil na Ribnici tudi že ustreljen (navaja Sajovic G.) leta 1841 in je bil shranjen v deželnem muzeju. To so bili nekateri izmed selivcev. Posamezne vrste so zelo ogrožene in jim sledi izumrtje zaradi osuševanja močvirij.

Vpliv regulacij na rastlinski svet

Poleg živali ne smemo pozabiti še na pestro vodno in obvodno rastlinstvo. Naj omenimo le nekatere in njihov pomen. Več vrst vrb (*Salix sp.*) so pogoste ob vseh naših vodotokih, saj za normalno rast potrebujejo visok nivo talne vode. Med ostalimi so pomembne za čebelarstvo, saj predstavljajo čebelam osnovno spomladansko pašo. Tudi med ostalimi močvirskimi rastlinami so številne medonosne. Ne smemo prezreti tudi črne jelše (*Alnus glutinosa*), ki uspeva le na zelo vlažnih tleh in ima podobno kot rastline iz družine metulnic na koreninah simbiotske bakterije, ki osvajajo zračni dušik in s

(Nadaljevanje na 10. strani)

tem bogatijo revno zemljo. V tem okolju uspevajo številne vsem znane zdravilne rastline, ki so osnova vsaj farmacevtski industriji. To so baldrijan (*Valeriana officinalis*), šipek (*Rosa canina*), čistilna krhlika (*Rhamnus cathartica*), čremsa (*Prunus padus*), črni trn (*P. spinosa*), zelo pomemben jesenski podleskec (*Colchicum autumnale*) in še bi lahko naštevali. Zdravilne, medonosne in z ostalimi uporabnimi značilnostmi bogate močvirske rastline predstavljajo mnogo večji ekonomski potencial za družbo kot pa pridelana koruza ali druga krma. Ekonomski izkoristek za družbo je večji za predelano zdravila, kot pa za pridelano hrano. Pomembno pa je tudi ohraniti redke rastlinske vrste kot nujno dediščino prihodnjim rodovom. Z zakonom zaščiteni močvirski tulipan se pojavlja na močvirnih travnikih ob Tržiščici in Bistrici in bo ob predvidenih regulacijah in melioracijah zagotovo izginil iz naše občine. Že navedeni primeri kažejo na velik in zanimiv rastlinski svet, iz katerega lahko družba veliko pridobi z vsestranskim strokovnim izkoriščanjem. Z reguliranjem in

melioriranjem se bo znižal nivo podtalnice in večina rastlin, prilagojenih na močvirje, bo izginila. Naj kot primer potrebe po ohranitvi čimbolj pestrih življenjskih združb omenim primer uporabe do sedaj malo uporabne močvirske trstike na področju Hamburgskih smetišč v ZR Nemčiji. Strupene izcedke so sprejeli v močvirje, kjer so zasadili močvirsko trstiko. Njihove korenine dovajajo v tla obilo kisika in tako ustvarjajo ugodno okolje za rast mikroorganizmov, ki razkrajajo spojine žvepla in ogljikovodika. Dosedanja opažanja kažejo dobre rezultate, saj rastline bujno uspevajo na strupenih odplakah in delujejo kot naravna čistilna naprava (brez stroškov!!!).

Kot kaže, bomo v boju za lasten obstanek morali nazaj v šolo narave ter z njim znanjem znova graditi boljši jutri.

Sklepne misli

Vprašali bi se, kaj kmet pridobi na meliorirani površini? Tam, kjer je bila izrazita močvirna zemlja, bo imel veliko vlaganj za gnojila, da bo zemljo us-

posobil za intenzivno proizvodnjo. Iz literature so poznani številni primeri, ko taka zemlja zaradi prevelike uporabe gnojil postane praktično nerodovodna. Res je sicer, da bo na tej zemlji vsaj jutri pridelal več mesa. Toda zanima nas, ali se kdo od »strokovnjakov« za posege v okolje vpraša, koliko časa bo proizvodnja tako visoka in kakšne bodo posledice takega načina dela na ljudeh. Čustveni pristop k boju za pridobitev vsakega koščka rodovitne zemlje je pri nas zelo prisotna. Toda zavedati se moramo, da z moderno mehanizacijo in ob tako velikem številu prebivalstva to ne gre več. Če pa nam nekdo ponudi 80% nepovratnih republiških sredstev, pa mislimo, da gre za zelo dobro kupčijo. Del tega denarja je v republiški sklad prispeval vsak izmed nas. Vprašamo se lahko, kaj bo dejansko pridobila Ribniška dolina s tem denarjem? Zaposlitev ob teh vodnih delih najbrž ne, ker večina teh del izvajajo podjetja iz drugih krajev. Ves denar, ki bo prišel iz republike in iz naših žepov (20%), bo odšel iz občine preko vodno-gradbenih podjetij v druge občine. Pridobili bomo osušeno

zemljo, kar se je v razvitih državah izkazalo za kratkoročno pridobitev. Naša dolina »pridobi« dolgoročno gledano le uničenje celotne krajinske podobe in močno okrnjene vodne in obvodne ekosisteme.

Upravičeno se lahko sprašujemo o strokovnosti poseganja v prostor. Kakšna je bila ta v dosedaj izvedenih posegih regulacija potoka Sajeveca, Bistrice, Tržiščice ter zadrževalnika v Prigoricu? Take drastične spremembe v okolju so bile namreč izvedene brez osnovnega poznavanja — Kaj sploh sestavlja to okolje? Čemu služi sprejemanje Dogovora o temeljnih družbenega plana občine Ribnica za obdobje 1986—1990, če brez kakršnekoli odgovornosti kršimo ta dogovor (8,20 in 29 člene)?

Zanima nas, kdo bo odgovarjal za nastalo škodo, ki pa jo žal ne moremo prikazati s konvertibilno valuto. Medtem pa je okolje, ki omogoča življenje, v resnici najstabilnejša valuta.

Miran Bartol, Jože Debeljak, Ivan Kos, Miro Perušček, Brane Bartol

Ogroženost smrekovih gozdov na našem območju

Smreka je na območju GG Kočevje po količini tretja drevesna vrsta. Več je le bukve in jelke. Smreka je najbolj razširjena v nižinskih hrastovobukovih gozdovih, kamor pa po svoji prirodni razširjenosti ne sodi. Da se je razširila tudi izven svojih rastišč, je razlog v njeni veliki uporabnosti, izdelani tehnologiji umetne obnove in dobremu naravnemu pomlajevanju.

V nižinskih hrastovobukovih gozdovih (ti so od človeka najbolj spremenjeni) je smreka na več področjih že glavna drevesna vrsta. Ssajdno in z naravnim pomlajevanjem je razširjena tako, da na več mestih (kočevski Šahni, Loški potok) tvori tudi po več 100-hektarske čiste smrekove kulture. Iz več razlogov bi bilo bolje, če bi bila kot ekonomsko interesantna vrsta posamično ali pa v skupinah (manjših od 1 hektarja) primešana naravnim gozdom listavcev. V zadnjem tisočletju je bilo na Kočevskem naravne smreke zelo malo, primešana je bila le jelovo-bukovim gozdom nad 900 metri nadmorske višine.

Na celotnem gozdnem gospodarstvu je po kubaturi polovico iglavcev in polovico listavcev. Tako razmerje želimo ohraniti tudi v prihodnje. Jelko, ki ji vitalnost je dalj časa močno pada, naj bi zamenjala smreka. Bo to nalogo res lahko uspešno opravila?

Posledice onesnaženosti zraka

V letu 1985 je bil po enotni metodologiji za vso Slovenijo, ki jo je izdelal Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo v Ljubljani, opravljen popis poškodovanosti gozdov.

Na stalnih kontrolnih ploskvah (mreža 4 x 4 m), kjer spremljamo umiranje gozdov zaradi onesnaženosti zraka, je ugotovljeno, da je zdravstveno stanje listavcev dobro. Srednje in močno poškodovano je že 62% dreves jelke, smreke pa 19%.

To je najbolj zgovoren dokaz o kratkoročni potrošniški miselnosti človeka pri izbiri sredstev za čim hitrejši industrijski razvoj.

Naloge lastnikov gozdov

Skoraj v vsa zaprta področja so bile v letu 1986 zgrajene gozdne ceste, v nekatera tudi gozdne vlake. Sredstva so za te namene združili predvsem kmetje — lastniki gozdov in lesna industrija s celotnega območja. Velik je bil tudi prispevek družbenih TOZD gozdarstva. Zaradi tega in zaščite lastnega premoženja oziroma premoženja drugih imajo lastniki gozdov, ki še niso v celoti pospravili poškodovanih sestojev iglavcev, posebej zahtevno in odgovorno nalogo. V primeru, da je les že napaden od lubadarjev, je to potrebno takoj sporočiti področnemu gozdarju, ki mora organizirati vse potrebno, da se rastlinska bolezen nebo razširila. Lastniki gozdov in temeljna organizacija imajo pri zatiranju te boleznii veliko odgovornost.

Posledice žleda

Novembra 1985 je žled, ki pri nas sicer ni pogost pojav, močno poškodoval gozdove severnega dela območja. Takoj je bilo potrebno posekati 400.000 m³ drevja, v gozdu pa je ostalo še 400.000 m³ močno poškodovanega drevja, predvsem iglavcev z odlomljenimi vrhovi, ker obstoja verjetnost, da se bodo obrasla. Najbolj so bili poškodovani mlajši sestoji do prsnega premera 25 cm ne glede na drevesno vrsto, smreka pa tudi debelejša. V primerjavi z drugimi drevesnimi vrstami (jelko) ima smreka vrsto slabosti:

plitev koreninski sistem, vitek zgornji del krošnje, slabo regeneracijsko sposobnost ter veliko rastlinskih bolezni in škodljivcev.

Nevarnost od lubadarja

V letu 1986 je bilo težišče dela pri sanaciji žleda na poseku in spravlju poškodovane lesne mase. Izjemno velika sredstva so bila vložena v izgradnjo cest in vlak na poškodovanem področju (500.000.000 din), zlasti v zasebnih gozdovih.

V družbenih gozdovih, kjer je bila škoda manjša, so bili posekani in izde-

lani skoraj vsi poškodovani sestoji. V zasebnih gozdovih je iz objektivnih in tudi subjektivnih razlogov gozdnogospodarske organizacije in lastnikov gozdov ostalo v gozdu še veliko neizdelanega poškodovanega drevja listavcev in iglavcev.

Omenjene poškodbe so zaradi onesnaženosti zraka, neizdelanega močno poškodovanega drevja iglavcev ob ugodnih vremenskih razmerah osnova za preštevilen razvoj smrekovih lubadarjev.

Gozdno gospodarstvo je pozimi izdelalo varstveni načrt preventivnih in represivnih ukrepov za varstvo gozdov pred gradacijo lubadarjev. Od uspešnosti realizacije načrtovanih ukrepov bo v veliki meri odvisen nadaljnji razvoj smreke na celotnem gozdnem gospodarstvu.

Predlog rešitve problema

V zadnjem obdobju se je smreke sadilo predvsem na grmiščih, ki so nastajala zaradi opuščanja paše in kmetijske proizvodnje na manj ugodnih površinah. Zaradi prej omenjenih treh neugodnosti, ki na Kočevskem zadnja leta redno ovirajo njen razvoj, je potrebno čim prej menjati dosedanja strategijo. Nova usmeritev gospodarjenja s smreko pa naj ne pomeni zmanjšanje sadnje smreke. Nujno je potrebno to sadnjo preusmeriti v višje jelovo-bukove sestoje, kjer jelka močno hira. Na ta rastišča smreka tudi po naravi bolj sodi.

Vztrajanje pri dosednji strategiji, da se smreko sadi tam, kjer je razlika med proizvodno sposobnostjo rastišča in stanjem gozda največja (grmišča), bo imelo lahko neugodne posledice. Naravni nižinski gozdovi listavcev se bodo spremenili v nenaravne nestabilne smrekove monokulture, v višinskih legah pa se bodo zaradi naglega umiranja jelke gozdovi spremenili v nenaravne čiste bukove. Ta strategija povzroča v naravi dvojno škodo. Prav je, da nas na to včasih tudi opomni!

Janez Andoljšek, dipl. ing. gozd.

Ocena lanskega dela in letošnji načrti

Skupščina Stanovanjske zadruge RIKO 20. 03. 1987 je bila prvič sklicana po delegatskem sistemu (30 delegatov) in v skladu s Statutom zadruge in Samoupravnim sporazumom o ustanovitvi zadruge. Delegati so obravnavali gradivo, iz katerega je bilo razvidno delovanje zadruge v letu 1986 in plan za leto 1987. Pri vsem tem pa je potrebno dodati, da bo zbor zadrušnikov proti koncu leta ali v začetku naslednjega leta, takrat pa bo potrebno pomisliti že na volitve za člane zadružnega sveta in delegate v skupščino. Naslednje pa o delu skupščine lani:

Lani je zadruga pričela normalno delati. Poleg velikega števila članov (400) je zadruga dobila tudi ustrežnejši prostor, ustrezno kadrovsko zasedbo, računalniško podprto sistem obdelave računovodskih (finančno knjigovodstvo) in evidenčnih podatkov. Vse to pomeni dovolj dobro organiziranost poslovanja in upamo, da bo tudi vnaprej poslovanje takšno, kot si ga zamišljamo. Številčnih primerov med letom 1985 in 1986 ni mogoče delati, saj se je lani zadruga odprla tudi za občane na celotnem območju občine Ribnica.

Prkazan pa je porast obsega dela in pa leto 1986 kot osnova za primerjavo v naslednjih letih.

	1985	1986
št. pogodb	26	233
št. naročilnic	73	2545
št. pridobljenih zemljišč	—	27
št. članov	125	395

V zadruzi smo v začetku leta 1986 dopolnjevali Statut, pri čemer smo dejansko uspeli, čeprav se znova pojavljajo še nekatere kategorije graditeljev, ki bi lahko bili v zadruzi, pa jih sedanji Statut v tem omejuje. Pri celotni pripravi dopolnjenega Statuta gre največ za zaslugov. Josiču, ki je veliko sodeloval pri pripravi sprememb Statuta, kakor tudi ostalim članom zadružnega sveta.

Naslednje delo, ki nas je spremljalo skozi vse leto, je bilo pridobivanje stavbnih zemljišč v Gornjih Lepovčah. Do konca leta nam je uspelo pridobiti 27 stavbnih zemljišč, ki smo jih tudi takoj oddali zainteresiranim zadružnikom. Bilo je sicer nekaj težav s sestavitvijo prioritete lestvice pri oddaja-

materiali in tudi pri instalacijskem materialu. V kolikor bo še naprej pokazana pripravljenost domače trgovine za tesnejše sodelovanje z zadruzo, bo zadruga prva, ki bo za to sodelovanje zainteresirana.

Na področju interesne organizacije je bila večina naporov usmerjena v računalniško podprto obdelavo raznih podatkov od računovodstva do evidence članstva. Predvsem na področju finančnega računovodstva je bilo izvedenih nekaj poenostavitvev kot so npr.: izpis virmanov na tiskalniku in poenostavitve pri knjiženju računov. Za evidenco članstva je bil pripravljen ustrezen program, ki je tudi že v uporabi.

V času od septembra do decembra so bili na večini stanovanjskih objektov izvedeni kontrolni ogledi, pri katerih se je ugotavljalo predvsem ali je material, nabavljen preko zadruge, tudi namensko vgrajen. Večina zadružnikov se je držala pravil, ki jih predpisuje Statut, malo pa je tudi nekaj kršiteljev, za katere je potrebno izreči ustrezno kazen. Poleg tega, da so ogledi nekaj čez dvesto objektov trajali dobre tri mesece v popoldanskem času, je ta oblika tudi precej draga. Vendar nas tukaj zakon izredno ostro zavezuje, da se ti ogledi opravijo in verjetno kakšnega bistveno drugačnega sistema ne bo mogoče vpeljati.

Zaključni račun zadruge je pokazal, da je bilo poslovanje uspešno in da bo mogoče z ostankom sredstev tudi malo obogatiti širino uslug zadruge, kupiti želimo 2 kompleta opažnih plošč in še nekatere druge pripomočke, ki bodo olajšali delo v zadruzi. Plan dela za leto 1987 pa je zastavljen z naslednjimi usmeritvami:

V letu 1987 bo še nadalje bistvena usmeritev delovanja zadruge v pridobivanje novih stavbnih zemljišč na območju zazidalnega načrta Gornje Lepovče I. faza in v kolikor bodo pripravljena zemljišča na ostalih območjih (Retje, Sodražica), bomo tudi tam sodelovali v prizadevanjih za pridobitev zemljišč za člane zadruge. V tekočem poslovanju zadruge se bo v letošnjem letu poskušalo uvesti še računalniško obdelavo materialno knjigovodstvo in s tem v zvezi tudi pisanje naročilnic na ustrezen tiskalnik.

Stike s trgovino bomo poskusili še bolj izpopolniti, posebej velika rezerva je v domači trgovini, predstavniki Mercatorja pa so bili na pogovorih v začetku tega leta in obljubili boljše

Stavbno zemljišče v Retjah

Zadružnike obveščamo, da se lahko zainteresirani prijavi za nakup stavbnega zemljišča v Retjah — Loški potok. Zemljišča bodo na razpolago predvidoma na jesen 1987, cena pa bo določena do meseca julija. Prijave sprejemamo v upravi zadruge, kjer so na voljo tudi ostale podrobnosti.

— 31. 03. 88 pa 45.000,— din. Skupščina je tudi podprla predlog samoupravnega sporazuma z DO »RIKO«, s katerim se ureja plačevanje stroškov, ki jih ima DO »RIKO« s Stanovanjsko zadruzo (najemnina prostorov, ogrevanje, OD zaposlenih in ostali stroški poslovanja). Zadnji sklep pa se nanaša na podaljšanje mandata članom Zdruzenega sveta za eno leto, da se tako vskladi postopek volitev za skupščino in zadružni svet.

III. ČLANSTVO ZADRUGE

14. člen

Podpisniki ustanovitve zadruge, ki so podpisali pristopno izjavo, da sprejemajo obveznosti in pravice iz samoupravnega sporazuma o ustanovitvi in združevanju v stanovanjsko zadruzo RIKO Ribnica, tem statutom in drugimi splošnimi akti zadruge, in vplačajo pristopne deleže, so ustanovitelji zadruge, poleg njih pa lahko postanejo kasneje člani tudi drugi delovni ljudje in občani.

15. člen

Članstvo v zadruzi je prostovoljno in osebno. Člani zadruge so lahko:

- delovni ljudje, ki združujejo delo v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih,
- delovni ljudje, ki združujejo delo v pogodbenih organizacijah združenega dela,
- delovni ljudje, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov in pri njih zaposleni delavci,
- delovni ljudje, ki samostojno opravljajo kot poklic umetniško ali drugo kulturno oz. poklicno dejavnost,
- aktivne vojaške osebe in civilne osebe v službi v oboroženih silah SFRJ,
- združeni in samostojni kmetijski proizvajalci,
- upokojenci in invalidi s stalnim prebivališčem na območju občine Ribnica,
- občani občine Ribnica na začasnem delu v tujini, ki gradijo, prenavljajo oz. bodo gradili, prenavljali stanovanja ali stanovanjske hiše in želijo koristiti tudi druge storitve zadruge na območju:
- občine Ribnica
- občine Kočevje
- poštnih števil krajev: Velikih Lašč, Turjaka in Nove vasi pa združujejo delo v organizaciji združenega dela s sedežem v občini Ribnica,
- ter delovni ljudje, ki združujejo delo v organizacijah združenega dela izven občine Ribnica, so občani občine Ribnica in gradijo na območju občine Ribnica.
- doda se alineja
- delovni ljudje, ki niso občani občine Ribnica, imajo pa pridobljeno gradbeno dovoljenje za gradnjo stanovanjskega objekta na območju občine Ribnica.

31. člen

Zadružni svet ne more prej odločati o izključitvi iz članstva zadruge, dokler ni zasljal člana zadruge ali dokler leta ni podal ustrezne pisne izjave. Če se na pismeno vabilo na razgovor do določenega roka član zadruge ni odzval ali je drugače nedosegljiv, lahko zadružni svet brez zasljanja ali pisne izjave odloča.

Zoper sklep zadružnega sveta je možen ugovor na skupščino zadruge in sicer v roku 15 dni od prejema sklepa, ki tudi zadrži izvršitev sklepa.

Član zadruge, ki je izključen iz članstva zadruge in je tudi skupščina zadruge potrdila izključitev, lahko v roku 30 dni po sprejemu sklepa o izključitvi, vložil zahtevo, da o tem odloči sodišče združenega dela. Do pravnomočnega sklepa pa mu grede vse pravice in obveznosti, kot jih določa statut, samoupravni sporazum, pogodba o premoženjsko-pravnih razmerjih ali druge pogodbe, sklenjene med njim in zadruzo.

— doda se nov odstavek

Zadružni svet mora na predlog upravnika zadruge in na osnovi zapisnika o ogledu stanovanjskega objekta, s katerim je dokazana nepravilna manipulacija z materialom (odtujitev, nenamenska vgraditev in prekoračitve normiranih količin), zadružnika izključiti iz zadruge, s tem da za ves nepravilno vgrajen ali odtujen material plača še prometni davek s pripadajočimi obrestmi.

Zamudne obresti

Članom, ki nabavljajo material brez finančnega kritja in ne pokrijejo obveznosti v roku 15 dni po prejemu opomina, zaračunavamo 112% za zamudne obresti in jih obremenimo na kratki.

nju zemljišč, predvsem zaradi težke preveritve verodostojnosti podatka o stanovanjski površini na družinskega člana. Mislimo, da bo potrebno spremeniti sistem oddajanja zemljišč z določnimi poenostavitvami. Tu bi tudi omenili dobro sodelovanje s Skladom stavbnih zemljišč občine Ribnica, ki nam je omogočilo pridobitev vseh zemljišč in upamo, da bo tudi v prihodnje sodelovanje dobro potekalo. Ravno tako je bilo vzorno sodelovanje vzpostavljeno z LB Stanovanjsko komunalno banko — poslovno enoto v Kočevju. Ravno banka je veliko pripomogla do stalne likvidnosti zadruge, kar nam je omogočilo tudi delno in začasno kreditiranje članov zadruge. Pri poslovanju z banko velja omeniti še dejstvo, da smo med letom popolnoma dorekli sistem nakazovanja finančnih sredstev zadružnikov z žiro računa banke na račun zadruge.

Menimo, da je bilo veliko narejenega tudi na področju povezovanja s trgovino, kar je bilo predvsem v korist zadružnikom, ki so tako dobili cenejši material. Po drugi strani pa smo dosegli tudi znižanje cen pri domači trgovini ravno s to konkurenco in pa hkrati so pripravljene sodelovati pri izboljšanju preskrbe z osnovnimi gradbenimi

Uradne ure za člane

PONEDELJEK: 7. — 13. ure
SREDA: 10.30 — 13. ure
PETEK: 7. — 13. ure

Vse potrebne informacije dobite na tel. št. 861-611 int. 350.

Poškodbe očesa in prva pomoč

Poškodbe so lahko:

1. mehanične
2. kemične
3. svetlobne
4. termične

Mehanične poškodbe so najpogostejše očesne poškodbe. To so poškodbe, ki nastanejo kot posledica udarca in lahko povzročijo nastanek resnih in težkih sprememb v globini očesa in poškodbe, ki so posledica ranitve očesa. Te so lahko neprebojne ali pa prebojne. Od mehaničnih poškodb pa je vendarle najpogostejši tujek v očesu.

Tujek v očesu:

Le malo bi se jih lahko pohvalilo, da jim v življenju ni še nikdar kaj priletelo v oko. To se zgodi na cesti, na potovanju ali pri delu in dostikrat je tak tujek potem, ko je bolj ali manj nadražil oko in sprožil močno solzenje, oko zapustil ob notranjem očesnem kotu. Tu smo ga z roko ali robcem obrisali. Lahko pa se je zgodilo, da je tujek ostal v očesu in nas primoral poiskati strokovno pomoč. Kaj pa prileti v oko? Na cesti so to drobni in ostri delci kamenja, lahko so to delci žuželk, rastlin in drugo. Pri raznih poklicih, kjer delajo brez zaščite, so očesni tujki skoraj neizbežni. To so navadno delci materiala, ki ga obdelujemo, to je kovina, les, plastika steklo in drugo. V oko delavca obstružnici priletijo kovinski tujki še z večjo silo. Tujek si izbere prav vse dele očesa:

zasidra se v trepalnici, pride v mehke dele orbitalnega tkiva okrog zrkla in za zrklo, zapči se v očesno veznico, rožnico, beločnico, lahko predrte te dele in ostane v sprednjem očesnem prekatu, šarenici, leči, steklovinu, mrežnici in žilnici ali v papili vidnega živca. Zgodi se celo, da tujek rani vidni živec za zrklo v očni ali pa v glavi. Gotovo pa je največ tistih tujkov, ki priletijo v oko in se zaustavijo na očesni veznici. Odstotek pacientov z očesnimi tujki je višji tam, kjer je več industrije, predvsem kovinske. To pa je tudi v naši občini. Večina bolnikov s tujkom v očesu pride k zdravniku že na dan poškodbe ali pa vsaj naslednji dan. So pa tudi taki, ki pridejo mnogo kasneje, še le takrat, ko so nastopile v očesu včasih nepopravljive komplikacije.

Tujek v očesni veznici spravijo solze in utripanje pogosto v notranji očesni kot in iz očesa, od koder ga obrišemo. Če se to ne zgodi, povzroča tak tujek precejšnje neprijetnosti. Oko se solzi, je rdeče, bolnika močno reže očesu. Če hočemo tak tujek najti, moramo obrniti trepalnice oz. veke. Spodnje trepalnico potegnemo s prstom navzdol, potem ko smo rekli bolniku, naj pogleda navzgor. Če vidimo na veznici spodnje trepalnice tujek, ga obrišemo s paličico, na kateri je ovita vlažna vata, ali pa s pinceto, če je tujek zapčen bolj trdno. Če tu tujka ne najdemo, rečemo bolniku, naj pogleda navzdol in obrnemo prek prsta ali paličice zgornjo trepalnico in tujek odstranimo.

Tujek v rožnici je pogosto delček z brusilne plošče, kovina, les in drugo. Tujke na rožnici odstranjujemo, ker je

Lahko bi tudi rekli — zdrav duh v zdravem telesu. Tako je pač z vsakoletnim spomladanskim lopatanjem po vrtu. Po dolgotrajnem zimskem počitku je telo otrdelo, kar nekako ne zljubi se nam izpred televizorjev v toplih dnevni sobah. Vendar pomlad in klic zemlje naredita svoje. Zemlja kliče, odpira se nam, ponuja svoja bogastva. Prej pa jo je treba obdelati in takšne vrtilčkanje je dvojno koristno — za zdravje in razgibanje telesa in popostritev jedilnika skozi vse leto. Počivali bomo pa tako in tako spet pozimi... Pa še okolica naših domov in naša naselja so lepša, bolje urejena, prijetnejša...

roženica na dotik zelo občutljiva, šele potem, ko smo jo površinsko omrtvili ali anestetizirali. Po anestetizaciji nam tudi roženični tujek uspe včasih obrisati z gazo ali z vlažno vato na paličici, večinoma pa ga odstranimo s posebno iglo za tujke. Po odstranitvi tujka damo v oko očesno mazilo proti infekciji in oko sterilno pokrijemo, s čimer prispevamo k hitrejšemu celjenju in zmanjšamo možnost infekcije. Če je okolica tujka že infiltrirana, vkapamo v oko po odstranitvi tujka tudi sredstvo za širjenje zenice. Takega bolnika naročimo na ponovne preglede in zdravljenje, kajti na mestu, kjer je ležal tujek, se lahko razvije tudi roženični čir. Mnogo nevarnejši so tujki, ki v očesu povzročajo kemične reakcije, kot so sideroza, če vsebuje tujek železo in haloza, če vsebuje baker. Oko lahko na ta način izgubi sposobnost gledanja.

Glavno pravilo pri vseh očesnih tujkih je čim prejšnja strokovna pomoč. Bolnika čim prej napotimo k zdravniku, tudi če samo sumimo na tujek. Zelo je pomembno preprečevanje. Imamo predpise za zaščito oči pri raznih delih, pri katerih je nošnja zaščitnih očal obvezna. Če bi se ta ukrep dosledneje izvajal, bi bilo tudi očesnih tujkov mnogo manj in s tem bi bilo prihranjenega mnogo gorja, ki ga povzročajo očesni tujki in posledice po takih poškodbah. V mnogih primerih bi se izognili znižani delovni sposobnosti delavca zaradi oslabljenega vida in prihranili bi mnogo izgubljenih delovnih dni.

Kemične poškodbe:

Sem spadajo med drugim tudi poškodbe s kislinami in lugi. Najpogostejše so poškodbe z apnom, ki so tudi mnogo nevarnejše od poškodb s kislinami. Navadno se zgodi nesreča z gašenim apnom v malti. Okvara je odvisna od množine jedkotine, od koncentracije in od časa, ki je potekel od poškodbe do odstranitve, zato odigra tu prva pomoč odločilno vlogo. Pri

poškodbah s kislinami pride do koagulacijske nekroze tkiva. Nastala opna preprečuje prodor kisline v globlje sloje očesa. Poškodbe z lugi (apno, amoniak) so znatno hujše. V tem primeru pride do kolikvacijske nekroze. Baze prodirajo globlje v očesna tkiva in jih okvarjajo.

Prva pomoč in zdravljenje:

Prvi pogoj za vsaj kolikor toliko dober končni izid je takojšnja odstranitev jedkotine. To naj opravijo že prisotni takoj po nezgodi. Potrebno je izpiranje z vodo (po možnosti prekuhano). S curkom vode, ki teče od namočene gaze, izplavimo tako vsaj del jedke snovi iz očesa. Popolnoma se nam to sicer ne posreči, vendar pa se s tem jedkovina vsaj zelo razredči. Čim hitrejša je prva pomoč (izpiranje), tem lažje oblike bo poškodba oziroma posledice. Če nimamo pri sebi vode, lahko začnemo izpirati z mlekom ali raznimi čaji. V zdravstveni ustanovi nato zizpiranjem nadaljujemo in sicer s fiziološko raztopino (0,9% NaCl) 15—20 minut. Še bolje je, če se pri izpiranju uporabljamo antidot sredstva: pri poškodbah s kislinami izpiramo z 1% raztopino sode bikarbone ali drugimi alkalnimi sredstvi. Pri poškodbah z lugi pa izpiramo s 3% SAB in drugimi kislimi sredstvi (limonin sok, askorbinska kislina), C vitamin. Pri poškodbah z detergenti ali spreji (katere koli vrste) je potrebno takoj izpiranje s fiziološko raztopino.

Poškodbe z anilinskimi barvili (kemični svinčnik) so pogoste pri šolskih otrocih in delavcih v administraciji. Prva pomoč je izpiranje in napotitev k zdravniku.

Svetlobne poškodbe

Te opazamo pri dalj časa učinkujajočih ultravijoličnih (UV) in infrardečih (IR) žarkih. UV žarki nastanejo pri AG varjenju. Močno delovanje imajo poleg ob morju (pretirano sončenje), pozimi na zasneženih površinah (planinci,

smučarji). Ti žarki povzročajo v očesu kemične reakcije, nastale okvare so popravljive. Subjektivne težave nastanejo v glavnem zaradi sprememb na roženici, ki je zelo občutljiva. Težave nastopijo šele po 6—8 urah ali še kasneje in trajajo nekaj dni. Zdravila, ki jih predpiše zdravnik se dajejo v oko večkrat dnevno do ozdravljenja. Težave nam lajšajo hladni obkladki (prekuhana hladna voda ali kamilice). Priporočila se tudi nošnja zaščitnih temnih očal nekaj dni.

AG varilci naj nosijo pri svojem delu dvojna zaščitna očala.

IR žarki delujejo globlje. Lahko poškodujejo lečo in mrežnico. Pri daljšem izpostavljanju tem žarkom pride lahko do degenerativnih sprememb. Človek tedaj »megleno« vidi, slike in predmete vidi manjše in izkrivljeno. Prevenција se sestoji v uporabi kobaltovih zaščitnih očal in z rednimi sistemskimi pregledi varilcev ter delavcev drugih izpostavljenih poklicev.

Termične poškodbe

Pri teh se navadno v večjem obsegu poškoduje le koža trepalnic. Včasih pa je prizadeta tudi veznica. V poštev pride vodna para, razblijena mast pri kuhi, raztopljene kovine. Pri tekočih kovinah so posledice začuda majhne, najbrž zato, ker para, ki se naredi iz očesne tekočine okoli tujka, obvaruje oko pred hujšo okvaro. Prva pomoč in zdravljenje je enako kot pri poškodbah z jedkovinami.

Vidimo torej, da so posledice očesnih poškodb lahko zelo hude, v najresnejših primerih lahko pride celo do izgube vida in hude invalidnosti. Temu se lahko izognemo s pravilno zaščito in disciplino pri vseh opravilih, kjer lahko pride do poškodb (razna delovna mesta kot so varilci, brusilci in drugi). Če do te že pride, pa je, kot sem že poudarila, zelo pomembna prva pomoč, če jo pravilno nudimo.

Ljuba Josić

Na podlagi smernic za pripravo družbenega plana občine Ribnica za obdobje 1986 — 1990 zakona o temeljih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije (U. I. SFRJ, št. 46/85), zakona o sistemu družbenega planiranja in družbenem planu SR Slovenije (Ur. I. SRS, št. 1/80 ter 33/80) in zakona o skupnih osnovah svobodne menjave dela (U. I. SRS, št. 17/79) sprejmejo delavci — uporabniki, krajevne skupnosti na območju občine Ribnice, območna zavarovalna skupnost Ljubljana, občinska skupščina ter samoupravna interesna skupnost za varstvo pred požari občine Ribnica kot izvajalec

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

o temeljih plana samopravne interesne skupnosti za varstvo pred požari občine Ribnica za obdobje 1986 — 1990

Na podlagi predhodne uskladitve elementov sklepanje samoupravnih sporazumov o temeljih plana v skupščini Samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požarom, ki so jih posredovali drugi nosilci planiranja, ki so dolžni sklepati samoupravne sporazume o temeljih plana, so se udeleženci tega samoupravnega sporazuma dogovorili naslednje:

1. člen

Udeleženci — uporabniki ter udeleženci — izvajalci ugotavljajo, da je Samoupravna interesna skupnost za varstvo pred požarom občine Ribnica sestavni del celotne družbene samozaščite.

2. člen

Udeleženci tega sporazuma so se dogovorili za usklajevanje oz. za usklajen razvoj požarne varnosti s potrebami in materialnimi možnostmi uporabnikov na območju občine. Nadaljnje izvajanje in razvoj požarne varnosti, v kateri nastopajo kot izvajalci prostovoljne gasilske enote, mora zagotoviti sposobnost in pripravljenost enot, da v vsakem primeru in ob vsakem času učinkovito intervenirajo ter s tem zagotavljajo varovanje oziroma reševanje življenj.

3. člen

Izvajalci tega sporazuma se zavezujejo, da bodo v srednjeročnem planskem obdobju 1986 — 1990, za katerega se sklepa ta sporazum, zagotavljali:

- razvijanje požarno-varnostne kulture pri vseh uporabnikih tako v samoupravnih organizacijah kakor tudi v krajevnih skupnostih,
- strokovno usposabljanje kadrov za učinkovite intervencije ob požarih in drugih elementarnih nesrečah,
- odpravljanje razvojnih neskladij med posameznimi izvajalci požarnega varstva,
- uveljavljanje učinkovitejše in racionalnejše oblike požarnega varstva.

sodobno opremljanje svojih enot v skladu s potrebami, s tem da bodo pri tem upoštevali družbeni dogovor o skupnih osnovah za delitev dela na področju požarnega varstva in formiranju regijskega centra za požarno varnost, kakor tudi pravilnika o najnižjem številu gasilcev, ki jih mora imeti gasilska enota, minimalni tehnični opremljenosti gasilske enote in osebni ter skupni zaščitni opremljenosti gasilcev (Ur. I. SRS, št. 25/78).

4. člen

Za uspešno izvajanje nalog s področja požarnega varstva po oceni požarne ogroženosti in izdelanih načrtih požarnega varstva bodo podpisniki — izvajalci zagotavljali obstoj, razmestitev in razvoj SISVPP občine Ribnica, OZG Ribni-

ca in naslednjih gasilskih enot, ki bodo za izvajanje svojih programov koristile sredstva, ki jih združujejo podpisniki — uporabniki na področju občine Ribnica:

— prostovoljne gasilske enote v gasilskih društvih: Grčarice, Lipovec, Dolenja vas, Prigorica, Nemška vas, Goriča vas, Ribnica, Bukovica, Dolenji Lazi, Jurjevica, Sušje, Velike poljane, Sv. Gregor, Vinice-Zapotok, Zamostec, Sodražica, Žimarice, Gora, Mali log, Hribje, Retje, Rakitnica in Otavice.

5. člen

Na osnovi ocene požarne ogroženosti in načrtov požarnega varstva, ki jih združujejo podpisniki — uporabniki, usmerjena za adaptacije in dograditev gasilskih domov, za tehnično izpopolnitev gasilskega orodja, vozil in zaščitne opreme.

Za materialno izpopolnitev in strokovno usposabljanje prostovoljnih gasilskih enot po gasilskih društvih z organiziranimi tečaji za gasilce, pri občinski gasilski zvezi za gasilce strojnike in nižje gas. častnike ter častnike za preventivno požarno vzgojo občanov, mladine, pionirjev in šoloobveznih otrok po šolah.

Del združenih sredstev bo porabljen za odplačilo anuitet posojila.

6. člen

Z navedenimi prostovoljnimi gasilskimi enotami in zagotovitvijo opreme in druge materialne osnove po obeh predhodnih členih bodo enote sposobne interventirati ob požarih in elementarnih nesrečah v skladu z izdelanimi ocenami požarne ogroženosti in načrti požarnega varstva.

7. člen

Za zagotavljanje obveznosti izvajalcev iz prehodnih členov je potrebno na nivoju občine združevati naslednja sredstva:

8. člen

Podpisniki — uporabniki v občini Ribnica bodo združevali sredstva za izvajanje programa požarne varnosti v skladu z oceno požarne ogroženosti, in sicer:

- 6% tehničnih premij, ki jih izdva območna skupnost Ljubljana,
- 0,30% od bruto osebnega dohodka zaposlenih v gospodarskih in negospodarskih dejavnostih v občini.

9. člen

Sredstva iz členov, ki govorijo o potrebi in formiranju sredstev, se bodo valorizirala vsako leto za naprej skladno z rastjo realnih osebnih dohodkov, predvidenih z resolucijo Skupščine SR Slovenije.

10. člen

Samoupravna interesna skupnost pripravi vsako leto finančni načrt prihodkov in odhodkov, ki vključuje vse materialne stroške ter sredstva, porabljena za osebne dohodke delavcev, kot tudi sredstev za razširitev materialne osnove dela ter jih predlaga skupščini SIS v obravnavo.

Skupščina SIS obravnava poročilo o izvajanju tega sporazuma in sprejema ukrepe za njegovo dosledno izvajanje.

11. člen

Skupščina SIS bo predlagala udeležencem tega sporazuma spremembo ali dopolnitev, če z ukrepi iz prejšnjega člena ne bo mogoče zagotoviti izvajanja sporazuma.

12. člen

Sporazum velja, ko ga podpiše večina soudeležencev sporazumevanja, uporablja pa se od 1. 1. 1986 dalje.

PREDSEDNIK SKUPŠČINE
SIS ZA VPP — SO RIBNICA:
Jože Puželj l.r.

Vodopreskrba v okviru komunalne skupnosti

Samoupravna komunalna interesna skupnost (SKIS) občine Ribnica je dala v javno obravnavo in sprejem podpisnikom — ustanoviteljem skupnosti spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o ustanovitvi SKIS. Dopolnitve sporazuma se nanašajo na vključitev področja vodopreskrbe v skupnost.

Že pred dvema letoma je skupščina medobčinske interesne skupnosti za vodopreskrbo Kočevje — Ribnica predlagala ukinitve skupnosti in vključitev področja preskrbe s pitno

vodo v komunalno interesno skupnost vsake občine. Izvršna sveta obeh občin in obe komunalni skupnosti so predlog sprejeli in zdaj je tu uresničitev pobude.

Preskrba z vodo je pomembna komunalna dejavnost. Doslej smo imeli stvar urejeno v okviru medobčinske interesne skupnosti, ker pač imamo regionalen vodovod, ob njem pa še vrsto manjših vodovodov, vključenih v skupno urejanje vodopreskrbe, še več pa vaških oz. krajevnih vodovodov izven skupnega sistema. Vsklajevanje posameznih del med medobčinskimi in

občinskimi sisi je bilo včasih težavno, vprašnja vodopreskrba pa so se tudi sicer na medobčinskem nivoju v glavnem urejala po občinah. Bolj vključeno delovanje celotne komunalne dejavnosti, tudi vodopreskrbe, je pričakovati ob predlagani organiziranosti, s tem da se bo tudi poslej sredstva in naloge za posamezno komunalno dejavnost tudi v okviru enotnega (oziroma razširjenega) komunalnega sisa vodilo ločeno.

Samoupravni sporazum o ustanovitvi komunalne skupnosti se torej

dopolnjuje le v tem, da se v skupnost vključuje področje vodopreskrbe, v okviru te skupnosti pa naj bi deloval poseben sedemčlanski medobčinski odbor za skupinski vodovod Ribnica—Kočevje. V odboru bodo predstavniki upravljalca (Hydrovoda) ter iz obeh občin komunalne skupnosti, komisije za individualno komunalno rabo in izvršnih svetov.

Strokovna dela bo tudi za to področje opravljala strokovna služba sisov materialne proizvodnje.

Mladi kurirčki so prenašali pošto

Letošnja Kurirčkova pošta je potovala po naši občini od 20. do 23. aprila. Od pionirjev osnovne šole Stara cerkev so jo dolnjevaški pionirji sprejeli na Jasnici. Tu so se zbrali vsi učenci obeh osnovnih šol z učitelji in predstavniki družbenopolitičnega življenja obeh občin. Ob predaji Kurirčkove pošte na Jasnici je o pomenu partizanskih kurirjev, njihovi vlogi ter o obujanju borbenih tradicij spregovoril predsednik občinskega odbora ZZB NOV Ribnica Vinko Kersnič. Tov. Kersnič je tudi v imenu skupnosti borcev 5. SNOUB Ivan Cankar izročil pionirjem iz Dolenje vasi, katerih šola od marca nosi ime Cankarjeve brigade, kipec kurirja in knjigo Kurirji. Pionirji iz Dolenje vasi so se prisrčno zahvalili za lepo spominsko darilo in povabili borce Cankarjeve brigade, naj jih kar najpogosteje obišejo.

Dne 21. aprila so pionirji-kurirji iz Dolenje vasi izročili Kurirčkovo pošto učencem šole Jože Petek iz Ribnice, le-ti malo kasneje učencem iz Loškega potoka. Naslednji dan so jo prenašali sodraški pionirji, prenočila pa je med kurirji v Sušju. Zadnji dan bivanja v naši občini so pionirji prinesli Kurirčkovo torbico med učence ribniške osnovne šole, ki so jo potem ponesli na Grmado do grosupeljskih pionirjev. Na proslavi pred domom JLA v Ribnici je govoril predsednik krajevne organizacije ZB Ribnica France Škrabec. Še pred tem pa so predsednik skupščine občine, predsednik občinskega odbora ZB NOV in predsednik OK socialistične zveze sprejeli delegacije pionirjev — kurirjev iz vseh osnovnih šol v občini na krajši pogovor.

Na sliki — s sprejema Kurirčkove pošte na Jasnici, kjer so učenci obeh osnovnih šol skupaj s predstavniki JLA iz Ribnice pripravili prisrčen kulturni program.

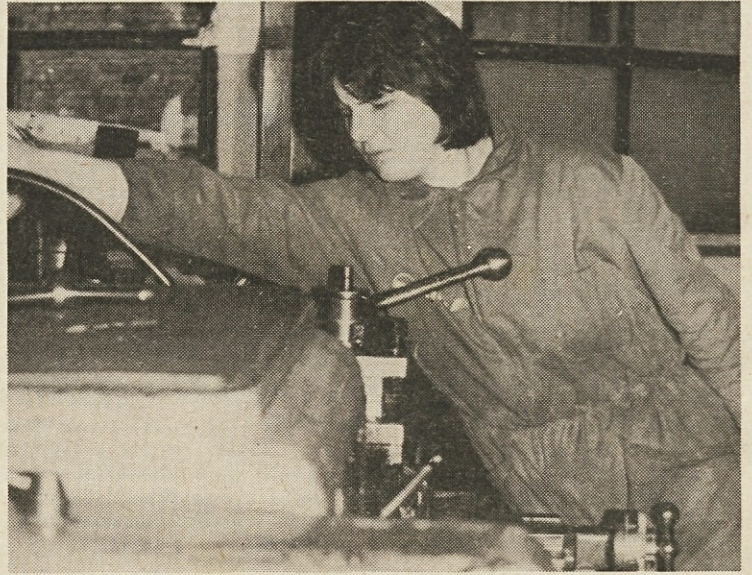
Rikovi kovinarji med najboljšimi

Občinska odbora sindikata delavcev kovinarjev na Vrhniki in v Logatcu sta bila organizatorja nedavnega 7. delovno proizvodnega tekmovanja kovinarjev lju-bljanske regije.

Rikovi kovinarji so dokazali, da so med najboljšimi v regiji, kar potrjuje tudi eno prvo mesto, štiri druga in tri tretja mesta. V Rikovi ekipi je bila tokrat tudi prvič ženska — Darja Šega (na fotografiji), ki je bila tudi edina ženska na tekmovanju, za seboj pa je pustila vrsto moških — strugarjev.

Nekaj boljših uvrstitev Rikovih kovinarjev: 1. mesto — Dušan Levstik, konstr. ključavničar, 2. mesto — Ivan Rus, konstr. ključavničar, Franc Pogorelec, orodjar, Janez Starc, varilec Mag in Edo Tekavčič, varilec Tig, 3. mesto — Andro Florijan, varilec Mag, Peter Jecelj, varilec Reo in Anton Gačnik, plamenski varilec.

U. B.

Letne sindikalne športne igre

Komisija za šport in rekreacijo pri občinskem svetu zveze sindikata v Ribnici je menila, da ne bi bilo napak, če bi ob zimskih organizirali tudi letne športne igre sindikata. Rečeno —

storjeno, komisija se je sestala, pomoderovala in razpisala letne športne sindikalne igre.

Tekmovanja naj bi bila v nogometu, rokometu, kegljanju, balinanju, namiznem tenisu, streljanju, šahu in orientacijskem pohodu.

Različne športne panoge bodo potekale na turnirski način v dveh delih, npr. nogomet in rokomet, če bo več prijavljenih ekip. Ostale panoge se bodo odvijale na enkratnem turnirju — balinanje, namizni tenis, šah. Sicer pa bo podroben raspored posameznega tekmovanja izdelal organizator vsake panoge posebej.

Ekipa so lahko sestavljene le iz članov ene osnovne sindikalne organizacije, število prijavljenih ekip pa ni omejeno.

Organizatorja tekmovanj v nogometu bosta Donit Sodražica in Inles Ribnica, tekmovanja pa bodo 30. maja v TVD Partizan Sodražica in Ribnica. Organizator rokometnih tekmovanj bo Riko Loški potok in Rikomag Ribnica, tekmovanja pa bodo 23. maja na igriščih v Loškem potoku in v Ribnici. Keglanje bo organiziral sindikat Inles Dolenja vas, tekmovanja se bodo začela 16. maja na kegljišču v Prigorici. Balinanje bo organizirala Donit Sodražica, tekmovati bodo pričeli 16. maja in potem naprej po razporedu, balinali pa bodo na balinišču pri gasilskem domu v Sodražici. Streljanje bo organiziral sindikat Inles Ribnica, tekmovanje bodo izvedli 13. junija, strelišča pa bo določil organizator. Namizni tenis bo organiziral Elektro Sodražica, igrali pa bodo 12. 9. v dvorani v Sodražici. Spopad sindikalnih šahistov organizira sindikat ribniške osnovne šole, turnir bo v domu JLA, pričel pa se bo 16. maja. Orientacijski pohod bo organiziral sindikat skupščine občine, izvedli pa ga bodo v okolici Ribnice (dolžina okrog pet kilometrov) v okviru dneva artilerije 10. oktobra.

Prisrčen pevski nastop smo v Ribnici doživeli v dneh okrog občinskega praznika. Zveza kulturnih organizacij je organizirala celovečerni koncert treh pevskih zborov, dveh domačih in enega gosta. S po šestimi pesmimi so se predstavili moški pevski zbor Lončar iz Dolenje vasi, mešani zbor KUD Gallus iz Ribnice in delavski pevski zbor iz Žirov. Ubranemu petju treh zborov je prisluhnilo presenetljivo veliko poslušalcev. Na sliki — mešani pevski zbor KUD Gallus Ribnica pod vodstvom prof. Bernarde Kogovšek.

18 let osnovne šole s prilagojenim programom Jože Petek

Duševna prizadevnost je večna spremljevalka človeštva, ki je bila v zgodovini različno sprejeta. Šele socialistična družba je ustvarila možnosti za njeno pravilno razumevanje in sprejemanje. Toda pogoje za zagotavljanje njenega pravega mesta in vloge v družbi smo le počasi izpolnjevali in še sedaj ne gre brez težav.

Kdaj se je začela družba bolj zavzeto zanimati za duševno prizadete v Ribnici?

Organizirano smo poskrbeli za njih šele leta 1969, ko je bila ustanovljena Posebna osnovna šola. Potreba je bila prisotna že daljše obdobje. Doslej so duševno prizadeti otroci iz občine Ribnica obiskovali redno OŠ ali pa jih je sprejel vzgojni zavod Janez Levec v Ljubljani. Po predvidevanjih je bilo tega leta potrebno posebnega šolanja 40 — 50 šoloobveznih otrok v občini Ribnica. V letu 1968 je bilo predlaganih komisiji za kategorizacijo 45 otrok. To dejstvo je narekovalo potrebo po us-

tanovitvi Posebne šole v Ribnici. S poukom je POŠ pričela 1. 10. 1969.

Vpis v POŠ je bil zelo različen. Leta 1976 je bilo na šoli le 18 učencev in je bil že vprašljiv njen obstoj. Po tem letu se je vpis učencev vsako leto večal. Leta 1982/83 je bilo že 23 učencev, v šol. 1984/85 31 učencev in v šol. letu 1985/86 33 učencev. Od leta 1984 poučuje na šoli 5 defektologov. V šol. letu 1979/80 se je POŠ poimenovala v OŠ Jože Petek. Jože Petek je bil fotoreporter 14. divizije, doma iz Ribnice. S fotografsko kamero je spremljal dogajanja med NOB in posnel veliko zgodovinskih trenutkov. Umril je štiri mesece pred svobodo, januarja 1945.

Vpis ali prešolanje otrok v OŠ s prilagojenim programom je boleč za mnoge starše in zavoljo nepoučenosti mnogokrat za njih nesprejemljiv ali vsaj težko razumljiv. Le počasi prodira spoznanje, da je šolanje s prilagojenim

predmetnikom v korist nadaljnemu otrokovemu razvoju.

Starši in širša javnost so vedno bolj spoznavali in priznavali pomen šole s prilagojenim programom v našem vzgojno-izobraževalnem sistemu, kar pričajo njihove kasnejše izjave.

Pot osveščanja je še vedno težka. Največ pri tem preostajajo starši, njihova bolečina pa prizadene predvsem učno-vzgojno osebo šole, zato skušamo z njimi veliko delati, se pogovarjati in jih osveščati.

Na šoli so predvsem lažje duševno prizadeti. Ti v predšolski dobi ne kažejo odstopanj od vrstnikov. Večkrat se šele v prvem razredu OŠ pokaže, da otrok ne zmore programa OŠ. Tak učenec se uspešno izobražuje in usposablja v OŠ s prilagojenim programom. Če lažje duševno prizadet otrok ni premeščen v OŠ s prilagojenim programom in še naprej obiskuje OŠ, mu že v 1. razredu povzročajo neprehodne

težave računstvo, branje in pisanje, pa tudi pri drugih predmetih ne dohiteva vrstnikov. Učitelj ne zmore doseči uspehov, ker učencu za redni program zmanjkuje sposobnosti. Če takega otroka posiljujemo z učno snovjo, kar delajo mnogi starši, ki nočejo uvideti, da njihov otrok tega ne zmore, selahko zgodi, da se razvije hud nevrozik ali celo problematična oseba, znanja pa kljub temu ne pridobi. Tak otrok se tudi med sošolci ne počuti dobro, ker se zaveda, da je edini v razredu, ki nikoli ne zna, čeprav se trudi, kolikor je v njegovi moči. Tak učenec je v razredu osamljen in komaj čaka, da je konec pouka.

V OŠ, kjer je v razredu do 30 otrok, ni mogoče učenca individualno obravnavati. Otroka pa usposobimo za življenje le, če ga usposobimo po programu, ki mu ustreza. Pri takšnem programu učenec doživlja uspehe in pridobivanjem znanja, spretnosti in navad se razvija v pozitivno osebnost.

S prilagojenim programom se usposablja za tisto delo, ki ga bo pozneje opravljal. OŠ s prilagojenim programom želi usposobiti učenca za ustrezne poklice, ki mu bo omogočal obstoj, zato šola skrbi za pridobivanje delovnih navad. Učenci že od 5. razreda dalje obiskujejo razne DO, da se seznanjajo s poklici v 7. in 8. razredu pa opravljajo 14-dnevno delovno prakso v raznih DO v ribniški občini. Izbiramo take DO, kjer naj bi se učenec kasneje tudi zaposlil.*

Šola s prilagojenim programom je od ustanovitve do danes v istih neprimernih prostorih. Veliko lažje in kvalitetnejše bi bilo delo, če bi imeli specializirane učilnice in telovadnico, ki je za naše učence nujno potrebna.

Kljub strokovnemu napredku pa so ovire še številne, vendar upamo, da bomo tudi mi prišli do primernejših prostorov. Tako bo usposabljanje lažje duševno prizadetih učencev še kvalitetnejše in učinkovitejše.

Nanča Mohar-Opeka

Samoprispevek: kaj po letu 1988?

Občinska konferenca socialistične zveze je konec marca posredovala skupščini občine, izvršnemu svetu, občinskim in osnovnim družbenopolitičnim organizacijam ter tozdom in delovnim skupnostim zanimivo pobudo v zvezi s samoprispevkom.

Predsedstvo socialistične zveze je namreč ocenilo, da je treba v občini in predvsem v vseh delovnih in življenjskih okoljih začeti dovolj zgodaj trezno razmišljati, kako se bomo odločili po juniju prihodnje leto, ko poteče sedanjí, peti občinski samoprispevek. Že zdaj se ocenjuje, da predvsem v krajevnih skupnostih tudi v prihodnje ne bo mogoče urejati številnih prepotrebni stvari brez solidarnostnega zbiranja denarja, kar samoprispevek gotovo je. V naši občini in tudi v vseh naših krajevnih skupnostih imamo v triindvajsetih letih dovolj lepih izkušenj o samoprispevku. Že bežen pogled v preteklost nam pove, česa vse ne bi imeli ali pa bi imeli mnogo slabše urejeno brez občinskega in številnih krajevnih samoprispevkov, prostovoljnega dela in odprtosti našega združenega dela. Mnogo revnejši in veliko bolj nerazviti bi bili danes, ko se sicer lahko pohvalimo s solidno urejenimi krajevnimi cestami, preskrbo z vodo, urejenostjo zdravstva, tudi šolstva in otroškega varstva, elektrifikacijo itd. Vedno doslej smo na občinskem nivoju združevali samoprispevek za ureditve skupnih nalog (šolstvo, zdravstvo, otroško varstvo), poleg tega pa v krajevnih skupnostih omogočali urejanje nujnih krajevnih potreb.

Sedanji samoprispevek bo potekel junija prihodnje leto. Dovolj zgodaj je za trezno razmišljanje in oblikovanje predloga programov po krajevnih skupnostih. Kako se je treba stvari sicer lotiti, imamo sami dovolj izkušenj, žal v zadnjem času spoznavamo vedno nove negativne izkušnje iz drugih okolij. Te pa nas morajo predvsem učiti, kako se stvari lotiti, da bo uspeh zagotovljen. Seveda pa bo naš skupen uspeh pametno zastavljen načrt del in uveljavljen samoprispevek za naslednje obdobje.

Do konca lanskega leta, to je v treh letih in pol, smo zbrali za skupne naloge (urejanje vrtcev ter šolskih poslopij) skupno 111.995.046 din in sicer leta 1983 — 5.476.349 din, leta 1984 — 15.145.866 din, leta 1985 — 27.541.670 din in leta 1986 — 63.831.161 din. Kako se je npr. obnašala inflacija lansko leto oziroma kako hitro so rasli osebni dohodki, povedo tudi podatki o mesečnih pritokih samoprispevka za

skupne naloge (ne upoštevaje delov samoprispevka, ki gredo na žiro račune krajevnih skupnosti!): januarja lani se je tega samoprispevka zbralo 2.637.307 din, naslednje tri mesece po dober milijon din več, maja 4.906.411 din, septembra 6.075.032 din, novembra 7.456.297 din in decembra že 9.741.425 din ali dobrih sedem milijonov več kot januarja!

Za sodraški vrtec je bilo skupno porabljeno (od leta 1983 do aprila oziroma delno maja lani) 63.736.215 din. Od maja lani se zbira samoprispevek za izgradnjo prizidka vrtca v Ribnici.

Skupščina občine vsaj enkrat letno obravnava poročilo o zbiranju in uporabi samoprispevka za skupne naloge. Doslej je vse potekalo po načrtu, denar pa se uporablja hitro in smiselno. Enako obravnavajo organi krajevnih

skupnosti vsako leto zbiranje in uporabo krajevnih potrebam namenjenega samoprispevka.

In spet: kako s samoprispevkom po letu 1988? V vseh sredinah je bila pobuda socialistične zveze dobro sprejeta in tako imajo razmišljanja o naslednjem samoprispevku že prva družbenopolitična priporočila. Predvsem v krajevnih skupnostih pa tudi v drugih okoljih pa je treba že zdaj razmišljati o možnih programih, ki naj bodo realno ocenjeni in v posamezni KS tudi res potrebni. Javno razpravo bi nadaljevali jeseni, ko bi na osnovi prvih ugotovitev in spoznanj načrtovali nadaljnje aktivnosti in potem pravočasno pripravili temeljitejšo programe in izvedbo referendumov spomladi prihodnje leto.

Razmišljajmo resno — v našo skupno korist!

Otroški vrtec v Ribnici ni nikdar dovolj velik. Komaj dogradimo nov del vrtca, že je premajhen, vrsta čakajočih otrok za sprejem v varstvo pa je vedno daljša. Že jeseni so se pričela pripravljala dela za gradnjo nove faze varstvene ustanove in ob letošnjem občinskem prazniku je gradnja tudi uradno stekla. Urejanje varstva otrok v občini imamo opredeljeno tudi v sedanjem samoprispevku, po posebnem samoupravnem sporazumu pa združeno delo že združuje lepa sredstva za urejanje kulturnih, telesnokulturnih objektov in objektov otroškega varstva in vzgoje in izobraževanja. Že zdaj pa v občini in v krajevnih skupnostih razmišljamo o času po juniju 1988. leta, ko bo potekel sedanji samoprispevek. Saj brez novega, šestega samoprispevka v občini oziroma v krajevnih skupnostih tudi potem ne bo šlo!

Kulturno umetniško društvo France Zbašnik iz Dolenje vasi v maju ponovno organizira tradicionalno srečanje pevskih zborov, tokrat že 13. po vrsti. Srečanje bo v družbenem centru DC 16 v soboto, dne 23. maja ob 20. uri, k sodelovanju pa so povabili vse pevce z območja občin Ribnica in Kočevje. Navadno se zbere na srečanjih do dvanjast zborov z okrog 150 do 180 pevci. Pevska srečanja v Dolenji vasi so se v teh letih že povsem uveljavila in pevci jih jemljejo nadvse resno, saj jim pomenijo vsakoleten obračun njihovega dela ter spodbudo za prihodnje delovanje. Poleg zborov iz Loškega

potoka, Sodražice, Slemen, Ribnice, Dolenje vasi, Kočevja in Željna so letos povabili tudi sosede iz Velikih Lašč. Morebitno sodelovanje pevskega zbora Primož Trubar iz Lašč bo dobrodošla popestritev naših srečanj. Skupne pesmi bodo zbori zapeli ob spremljavi ribniške pihalne godbe. Vse občane, ljubitelje lepe domače pesmi, s tem obvestilom tudi vabimo na pevsko srečanje 23. maja.

Na sliki — domačini iz Dolenje vasi, pevski zbor Lončar, ki ga vodi Tone Petek.

Novoletni obračun

Koordinacijski odbor za pravo in izvedbo noveletnega praznovanja in obdaritve otrok pri občinski konferenci socialistične zveze je sredi aprila ocenil svoje delo. Ugotovili so, da so, čeprav v izredno kratkem času in v skoro nemogočih razmerah, izvedli prireditve in obdaritev najmlajših v skladu z načrtom in verjetno mnogo bolje kot prejšnja leta.

Po samoupravnem sporazumu prispevajo vse delovne skupnosti za prireditve oziroma obdaritev otrok ob novem letu (sporazum dedka Mraza) določen znesek. Tokrat je bilo to 1000 din na zaposlenega. Koordinacijski odbor pri SZDL in občinski mladini (ker niti društva niti zveze prijateljev mladine nimamo) je organiziral prireditve po posameznih krajih v dneh pred novim letom, naprosil dedka Mraza, da je obiskal naše kraje in razdelil otrokom primerna darila.

Dedek Mraz je s pomočjo zaposlenih v občini (po sporazumu) zbral za noveleten živ-zav skupaj 3.774.240 din. Koordinacijski odbor je ugotovil, da so ustrezne zneske prispevali vsi podpisniki, tudi obrtno združenje v imenu obrtnikov. Kljub temu se je dedek Mraz pri svojih računih uštel za 142.287 din, ki jih bo treba (oziroma so že) pokriti iz računa prijateljev mladine.

In zakaj je dedek Mraz potrošil te tri milijone in tričetrt? Osnovnim šolam Sodražica in Sv. Gregor za obdaritev šolskih otrok je nakazal 86.775 din, OŠ Jože Petek 4.636 din, OŠ Loški potok 29.139, OŠ Ribnica, Sušje in Dolenja vas 179.470 din, za darila otrokom (od dveh let do vstopa v šolo) je porabil 3.401.926 din, statistični seznam otrok ga je stal 8.126, vrečke za darila 44.172, fotokopiranje vabil 28.120, prevozi (nastopajočih) 49.120, stroški prireditev (gl. šola Kočevje) 16.880 din in gostinske usluge (pogostitev nastopajočih iz spremstva dedka Mraza) 68.680 din.

Koordinacijski odbor je spregovoril tudi o prihodnjem novem letu in noveletni prireditvi, o čemer je treba pričeti pravočasno razmišljati.

Stanko Rus — šestdesetletnik

Zjutraj 15. aprila se je Stanko Rus iz Ribnice, sveže obrit in praznje opravljen, zravnal pred ženo Angelco, se izprsil in dejal: »Od glave do pete — šestdeset let!«

Res je, Stanko Rus iz Ribnice, Jožeta Petka 8, še ves mladeniški in delovno zagnan, je dopolnil okroglih šestdeset let. Veliko ljudi ga je te dni obiskalo, veliko rok je ob prisrčnem čestitanju in ob željah po zdravju in zadovoljstvu stisnil in s tem spoznal, koliko ljudi ga kot človeka in družbenopolitičnega delavca ceni in spoštuje.

Stanko Rus je Potočan, iz Travnika, iz napredne delavsko kmečke družine. Mladost mu je minila kot toliko drugim ob trdem delu in pomanjkanju, pa še vojna je zvihrala po svetu tedaj, ko bi odraščajoči mladenič najbolj potrebo-

val mir in urejeno življenje. Vojno gorje ga ni obšlo, kot mnogi zavedni Potočanje se je vključil, čeprav komaj odrasel osnovni šoli, v osvobodilno gibanje in prispeval, kolikor je največ mogel. Po vojni je nekaj časa deloval celo na okraju kot mladinski funkcionar, pa dolgo ni zdržal brez potoškega zraka. Vrnil se je na porušeno domačijo, med svoje Potočane. Vrsto let je delal na domači občini in krajevnem uradu, kasneje se je z občino preselil na občino v Ribnico in še kasneje si je z ženo Angelco ustvaril nov dom v Ulici Jožeta Petka. Saj to bi se lahko imenovala Potoška ulica, smo se pošalili, ko smo ugotovili, da imajo v njej hiše razen enega sami Potočanje!

Kot občinski uslužbenec je v zadnjem poldrugem desetletju prešel več faz, od referenta do načelnika oddelka za notranje zadeve, v letu 1982 pa je bil izvoljen za predsednika skupščine občine. Štiri leta nam je uspešno županoval, ob koncu mandata pa odšel v zaslužen pokoj. Odhod v pokoj pa ni namenil prenehanja družbenopolitičnega dela. Predseduje družbenopolitičnemu zboru, aktivno deluje v ostalih družbenopolitičnih organizacijah in nekaj skupščinskih organih, z veliko ljubeznijo pa pogosto odhaja v naravo, v potoške gozdove, saj je strasten lovec. Šestdeset let je pač šestdeset let. Dovolj dolga doba, da se lahko človek ponosno ozre na prehojeno pot. Posebno še človek, ki je svoje življenje častno izpolnil s trdim,

zavzetim delom za skupnost. In Stanko Rus lahko upravičeno ponosno pogleda svojih šest desetletij, izpolnjenih s skrbno načrtovanjem in opravljenim delom. Tak kot vedno doslej je tudi danes in poln delovnega elana čaka (in opravlja) vedno nove družbene naloge in obveznosti.

Želimo ti še veliko zdravja in zadovoljstva, tovariš Stanko!

F. Grivec

REŠETO

Glasiło Socialistične zveze delovnega ljudstva Ribnica. Izhaja enkrat mesečno oziroma desetkrat letno v nakladi 4.000 izvodov. Ureja uredniški odbor v sestavi: France Grivec, glavni in odgovorni urednik, Uroš Bregar, tehnični urednik, Miran Košmrlj, Janez Mihelič, France Lapajne, Andrej Rus, Janez Gorše, Matjaž Nosan, Ciril Andoljšek. — Uredništvo: OK SZDL Ribnica, 61310 Ribnica, Šeškova 14, telefon 861-274 ali 861-067. — Priprava za tisk: DIC — TOZD Grafika Novo mesto, Tisk: Orbital, Ljubljana